

ІСПАНСЬКИЙ КЛУБОК.

В сьогоднішніх іспанських подіях відбиваються настрої, багаті й вишості всього світу. Повстання республіки на чолі з ген. Франком під маскою націоналізму, що переводиться перепалом си між націоналістичних військ, проти загальної демократичної влади єдності Кабалеро, ми спирається на широкі верстви іспанського народу, поволі обернувшись в міжнародній експеримент. Різні держави широбують там свої впливи, силу, зброю, можливості. Німеччина в Італії підтримує Франкову сторону, закріплюючи за нею чисто фашистський характер, хоч хочуть вони не була такою; СРСР підтримує владу Кабалеро в ім'язі в комуністично забарвлення, хоч вона такою не є. Обидва екстрими в Іспанії й по всьому світу намагаються виставити лад до боротьби фашизму з комунізмом, хоч в дійсності так не єсть, бо як Франко сторона не єсть чисто фашистською, так Кабалеро не єсть комуністичною. Проте екстрими, несумінені принагідно робить своє, і неврівноважені елементи віддають її владу.

Українське суспільство в більшості також поділяється на прихильників Франка й Кабалеро. І то не часно відомо чому. Для нас прокувати, коли надісти вийшли за Франка, але чому з ними конкурує «Діло»? Перемога Франка, Німеччини в Італії означає сурілля Німеччини, похід її на схід, обсядження України або союз з імператорською Росією, який залишено буде й Україні. Що тут вісного? Перемога Кабалеро в ССР означає залишення на Україні того, що є.

Що тут вісного? Прими? А що доброго робить в принципі для України Кабалеро в його союзники ССР? Як Франко, Мусоліні й Гітлер, так Кабалеро й Сталін не думають про інтереси українського народу. Навіть не згадують про них. Ні Франко, ні Кабалеро; ні фашизм, ні комунізм. Більше того: не дбають про життя навіть свого народу. Випадають його за допомогою чужих сил. Чому ж українцям ризикати за Іспанію? Там більше, що в Іспанії везуть вже не Франко з Кабалеро, а Німеччина в Італія з ССР. Антис односторонню проди зброю Франкові, а другою — Кабалеро й Франції требаю нейтралітету Англій, як і Франції не до смачу сили Іспанії чи то націоналізм чи комуністична чи демократична. Краще, щоб Франко й Кабалеро виступили найбільше іспанської проти в столиці берлінській, як для Гітлера, так і для Піремеї.

Ми співпатнуємо націоналістичному відродженню Іспанії, але не відривським військом, не диктатурою, не Німеччиною й не Італією. Ми співпатнуємо демократичній народній владі, але не комуністичній, анархічній в ССР. Ми співпатнуємо «стремі», а не тим, що зарод перховодить. Тому бачимо перемоги як Франкові й фашизму, як Кабалеро й комунізму та анархізму, а лише іспанському народові, щоб він перемі обидва екстрими й здобув собі волю: дослугу власної національної й соціальної свободи та забезпечити свободу всіх народів Іспанії.

Н. Г.

КОЛОЇЯЛЬНИЙ ВИЗИСК УКРАЇНИ.

Переважаюча більшість населення України є сільське. Лишеюм населення й було й в сільське господарство. За останніх 20 років населення України хоч і зменшилося, але збільшилося, особливо міське.

Кількість населення в тисячах:			
	1. I 1914	17. XII 1926	1. I 1933
Сільське	21146.8	24169.8	24527.6
Міське	5607.2	4817.3	7158.7
Всього разом	26748.0	28987.1	31686.3

На сьогодні населення на Україні становить 33 мільйони. Зростає населення особливо міського, яке становить річому більше ніж сільське, натурально мусіє би зменшити й зростає сільсько-господарського виробництва. На сіль, ми мусімо сконцентрувати, тільки противні шми. Зоглянем посівна площа та урожайність господарських культур залишаються на Україні, як були. Відбулися лише зміни в посівних площах господарських культур та завведено нові нові культури, як нап. бавовняниця та рису.

Щок збільшилася кількість скотарства, то його кількість катастрофічно зменшилася.

Кількість скотарства в тисячах голів ¹⁾				
роки	вівч.	вел. рогата худоба	свині	вівч. й кони разом.
1916	5477.2	7706.6	4629.4	6579.8
1928	5486.9	8604.8	6962.9	8112.2
1935	2414.9	4960.0	3796.3	1767.1

Вч бачимо, вівчів зменшилося більше, ніж вівчів: більше, ніж на 3 мільйони; великої рогатої худоби — майже на 3 мільйони; свиней — на 2 1/2 мільйона, а овець і коней — на 4 1/2 мільйона голів. Це коні порівняємо 1935 рік з роком 1916, а коні порівняємо з роком 1928, то цей розділ буде ще більший.

Кількість скотарства на Україні зменшилася не тільки завдяки системі колективізації, а ще й тому, що худоба й коні продукції безоглядно з України вивозяться до РСФСР, що видно із нижче наведеної таблиці.

Даними надіслані і дозову худоби та продукції скотарства зазначеного в сотнях тон²⁾

Велика рогата худоба						
роки	відправлено до РСФСР	доставлено до РСФСР	транспортовано до РСФСР	відправлено до РСФСР	доставлено до РСФСР	транспортовано до РСФСР
1913	3132	3731	— 599	427	468	— 41
1925/26	1995	2494	— 499	292	470	— 178
1928	4687	5002	— 315	—	—	—
1930	5127	5613	— 486	681	529	— 78
1931	5380	5438	— 58	944	1054	+ 110

¹⁾ Народне господарство УСРР. на 1935 р. Київ. Держидрук.

УСРР.

1913	1926	1928	1930	1931	1932	1933
1925/26	935	327	+ 608	455	241	+ 214
1928	1396	727	+ 669	—	—	—
1930	2039	1682	+ 357	365	353	+ 12
1931	2048	2010	+ 38	705	633	+ 72

Майже те саме мається з вивозом і дозову м'яса продукції та шми, але за браком місця цифри про це не подаємо. Факт є очевидний, що з України продукція скотарства з року в рік вивозиться, а до РСФСР доставляється, хоч умови для розвитку скотарства в РСФСР більш сприятливі, ніж в УСРР.

Припустимо, що роботу силу (кони і волів), в більшій частині змінювали трактори та електрична сила. Але що значить продукція м'ясу, молочну і з ними зв'язані? Очевидно, нічого. Населення мусіть жити впроголодь і це видно з нижче наведеної таблиці.

Своєрідним населенням разом м'яса і силу та всього молочних продуктів, в переводі їх на молоко, на 1 особу в рік в підлогах³⁾:

Республіки.	Сільське населення		Міське населення.	
	1926/27 р.	1927/28	1926/27	1927/28
РСФСР	18.83	205.6	19.40	211.5
БСРР	29.45	—	28.83	—
УСРР	16.71	131.2	16.38	120.1

Чому м'яса і молочних продуктів населення України споживає менше, ніж населення РСФСР? Адже українське населення на розвиток скотарства турбується більше, ніж населення РСФСР? Останні ми бачимо в наступній таблиці.

Вата туни рогатої худоби⁴⁾

роки	рогата худоба		товари		виробничої продукції	
	старики року	нові худоби	м'ясо	молочна	м'ясо	молочна
РСФСР	1926/27	124.5	21.5	42.6	—	—
	1927/28	131.0	21.2	45.9	—	—
	1928/29	122.9	20.8	44.2	—	—
УСРР	1926/27	183.5	39.3	98.3	—	—
	1927/28	194.9	39.3	95.0	—	—
	1928/29	160.5	36.0	81.9	—	—

Отже: більше розмножують, і, краще планують рогату худобу українці, а більше їдять м'яса, сала і молочних про-

²⁾ В. П. Нафтонко. «Животноводство СССР в цифрах». Ст. 233 й 241. (Москва, 1932).

³⁾ Животноводство СССР. Госплан. Москва, 1930, ст. 220.

⁴⁾ Там же, стор. 221.

дукції неукраїнці. Щоби хтось не подумав того, що українці видають хлібом, подорож таїлими, а інші вищою, сільськи в мізер, прикладі на 1 особу кілограмів печеного хліба в областях РСФСР і в УССР.

Споживання печеного хліба (в кг. на 1 особу⁴).

Краї і області	Січень—грудень	
	1935	Іюль 1936
Ленінградська	21,5	23,5
Московська	18,5	20,0
Оренбургська	20,8	22,0
Свердловська	23,5	25,5
Калінінська	14,9	18,2
Білоруська СРР	13,4	14,3

З яще зведеної таблиці видно, що українське населення споживає хліба менше, ніж населення РСФСР.

Наведені факти красномовно промовляють, що Україна перебуває в колоніальному становищі під Москвою.

Іван М. Свядак.

Український „народний фронт“

Вороги єдиності українського національного інтересу розгубовують в Парижі через Львів брехливу чулку буди то справа націоналістичної лінійки зєднання українським «народним фронтом», на яком кояться в комуністична Москва. «Народний фронт», мовлять, зриває боротьбу за державну самостійність України; гуртує націоналіст, щоб привести рішучи бікляні Москві. Все це тиньбає вигадка того, кому націоналістичні перемишляння сподобилися дрякати. Жадного українського «народного фронту» не існує. Хоч може й не так було би, як би він сівся в «Народний фронт» Франції складен з коаліції соціалістів з комуністами — для оборони інтересів не соціально-економічних, а політичних; і то не класових, а державних, отже, на часто державницькому ґрунті: для захисту французької держави. Чи ще було би, як би українські соціалісти з комуністами склали спільний фронт для захисту самостійної української держави? На жаль, в природі не існує зрада таких комуністично-українців, які би стояли на становищі захисту самостійної української держави. Всі українці-комуністи належать до чужодержавних партій: московської, польської і т. п. Тому українські соціалісти, що стоять на становищі боротьби за самостійну українську державу, не можуть творити з ними єдиного «народного фронту». Як з людьми, що належать до чужої державної організації. Через те й усі народівські промовці завжди оговдають. Український «народний фронт» у французькому розумінні (соціалістів з комуністами) може скластися лише тоді, коли витвориться наперед самостійна українська комуністична партія, яка стане на захист української самостійної держави, так само рішучо, як стала французька комуністична на захист держави французької. Тепер же мовлять і не завжди говорять про український «народний фронт» в українському, а не французькому розумінні. Як був він у Центральної Ради та в Української Ради в р. р. 1917—20. Без комуністів. З тих українських державницьких партій, які існують і прагнуть до будівничої праці. Для українського суспільства «народний фронт» соціологічно цілком нормальний. Все українська нація не щось інше, як «народ». Не має своєї правлячої буржуазії, капіталістів і т. п. Соціально-економічна ідеологія сучасних промах українських партій не правіла ідеологія французьких соціал-радикалів. УНДО на невчасенні землі без закону, націоналісти значим занористали земельну програму соціалістів-революціонерів, германці на селянсько-робітничу державу.

Виступаю, чим ці партії відіриваються від французьких комуністів? Або факт, що деякі не вичаюють ордера андальсенькі землі без закону, хто стоїть в програмі УНДО. Отже? Намого французьких комуністів в «народному фронті» не діють, ніж вимоги УНДО без жадного фронту.

Через те й питання про український «народний фронт» не страшно, не дивно і не забив. Це питання доцільності, здібності й політичного розуму. Питання лише в тім, з кого і на той фронт скласти. Цілком нормально, щоб всі українські «народні», а не тільки (підкупочні) партії, згуртувалися на спільній платформі. А які є українські державно-підкупочні партії? Німаї. Отже: виходить, що всі українські партії, як партії народні, мусять би зєднатися в одному «народному фронті». Тільки незалежні самостійно організовані можуть думати, що вони не можуть зробити сами. Жадна ролушка

людина ніколи цьому не повірить. Для отаманів нема консолідації суспільних сил не бачили, в тім числі й «народний фронт», але для суспільства? Не даймо собі шуготати комуністами і брехливи галагом. Продумуймо сами все критично. Тим не даремно у Франції в певних державних питаннях Блюм і влада «народного фронту» дістали односторонню підтримку всіх членів парламенту і найправіших. Виходить, що навіть у Франції «народний фронт» не такий то вже страшний. Чому ж би то він був страшним у нас, коли би в ньому об'єдналися всі українські народні партії, тобто: партії, що дбають про добро народу, працюючих верств суспільства, робітничства, інтелігенції? Р.

РАКУШАЦТВО (АВСТРИЯЦТВО) З МОСКВОФІЛЬСТВОМ.

Під час одного засідання Кураторії Української гімназії в Рівненіцах, більшість своїх співдістала з чехів, переважно урядовців міністерства шкільництва, член Кураторії українця А. Галана запитав, що «українська інтелігенція не послав своїх дітей до української гімназії тому, що її ривить з іншею певною критикою». Присутній тилоцьк Батьківський Комітетеру М. Свядак та два члени Кураторії українці С. Малий і Н. Григорійов — з тавком три члени Кураторії чехи — в чім часі інтелігенція гімназії? — рішучо шпирочали правдіність такої кваліфікації української гімназії. Висказавши те, що абсолютна українська гімназія учася в чеських шкільних школах не тільки не гірше, а часто лише абсолютів чеських середніх шкіл.

Продетинаний міністерства шкільництва він. радник Бернгар, між іншим, сказав: «коли би в був такої думки про гімназію, як п. Іван Галана, то в був би першим за ліквідацію гімназії». Член Кураторії Н. Григорійов, спростовуючи безпідставну заяву п. Галана, між іншим сказав: «українська інтелігенція є рівна в ривнування (австріяцтво) й москвофільська, ми взагалі не знаємо українських шкіл, а ось і справиня українських інтелігенція, ми своїх дітей до української гімназії посилаю. З цього приводу «Укр. Самостійник» ч. 6—8 за р. 1936 помістив замітку, в якій між іншим було надруковано: «український політик, т. ш. який називають український дім і який перед чуванням відповідала чинниками впливів своїх братів-галичан ерзушалами і германофільами». Н. Григорійов написав до «Укр. Самост.» спростовання, що «ні слова не було сказано ні про галичан, ні про германофільство, а лише про українську інтелігенцію, т. ш. сказаво лише: «Укр. Самост.» в ч. 9 помістив спростовання не Н. Григорійов, а його власні, в яком доводив, що Н. Григорійов єдиного образи галичанів Українців, зробив єдиного на них, тільки москвофільами тил надмірничців, що пославлять своїх дітей не до української гімназії і т. п.

В зв'язку з цим виникають питання: чому саме певна група галичан, що гуртується коло «Укр. Самост.», прийняла вислів Н. Григорійова про «ракушачтво» на свою адресу? Чому їх так болить звинувачення хуліганства в певних молах української еміграції? Або відомо, що ерзушалами й москвофільами називаються не ті, що були австріяцтвами та москвофільними громадянами й училися в австріяцких та москвофільних школах, як це підкує «У. С.», а ті, що погорджують українською культурою в школах, віддаючи перевагу чужим. Н. Григорійов осудив не тільки галичан, а й надмірничців, і то не всіх, а лише тих, що винесли погорду до української школи. Не осуджував і не може осуджувати тих українців, що пославлять своїх дітей до української гімназії з погорди до неї. З ривського планування перед чуванням культури.

Косен української громадянин повинен захистити українську школу перед чуваннями когалі, хоч би вони в них певні недоліки, а не дискредитувати її.

Колі «У. С.» називає кваліфікацію хуліганства «єдиносон», то ми казати неправдиве твердження про «єдиный рівень української гімназії» перед чуванням урядовими чинниками!

Ми знаємо, що «У. С.» був введений в блуд тією самою особою, неправдіність якої констатована публічно кілька раз і майже всі інші три члени Кураторії українці відмовились подавати руку. Знаємо також, кому саме потрібно дискредитувати українську гімназію, яка свідчить про невучість української еміграції в виконув українських патріотів. Знаємо також, що українські робітники, до яких певні знанні хочуть втертися в довіру, працюючи на «єдиносонстві», розкішались шне вука тих, хто вене на собі ворогів українського суспільства.

⁴ «Плановое хозяйство», № 11, Москва, 1936.

Українська еміграція відбила цю необхідну потребу відомим своїм дискримінувати її культуру праці. Відомо в цю номінацію старого раціоналізму з модерним космополітизмом. Філософ перемогли.

3 України.

ПІД ЗНАКОМ СТРАХУ І НАДІЙ.* Сучасне життя в УССР проходить під знаком страху і надій, як уряд так і населення. Накази це відбиває долає «15-та конституція». Уряд смертельно переламав тих розміри, яких досягла обізнаність. Не лише троякісна, а всіма. Третьою була утіма цією кристалізаційною вимогою зброєю якої космополітичний світовий імперіалізм людини. Тому переламані уряд так рішучо розкавив тих, ніж уважав головною. Доля Петанова, головного політичного організатора автономії України і створення фашистської УССР, а також Соколенова, Радева і інших — передрішана. Перші досі підуць у «стаб Зіншана», а треті як політичні. Уряд боїться обізнані, бо боїться серйоз. недоволення. Запуск з «імпериалістичними інтересами», бо всі кімці в СССР, як старі, що мовіть у воєнних на Воли в як Україні, так і новоприбутих (до австрійських шуфуркерів включено) тісно тримаються не лише між собою, а й зи громадяни. Більше їх симпатизують Гітлерові. Уряд вилоня і законив до впади всіх тих кімців громадян СССР, а місця буде як зустрічатися тільки опозиції або будь-які заперечні члени III Інтернаціоналу. Уряд боїться масованим, а населення боїться уряду, щоб не піти шляхом Зіншана.

З надією обдумати населення — уряд видав «надемократичну конституцію»; з надією обдумати уряд — населення з «апокаліптично» прийняло її. Ясно одначе, що уряд не думає робити волею зміни в напрямку до демократії. Він усвідомлює, що у всьому найкращому демократичному дірочку в розвитку сучасної диктатури прорвалося би стільки новаторство недоволення і роздроби би всю систему диктатури. Знає, що «найбільш демократична» і «найбільш улюблена» форма може триматися тільки диктатурою. Конституція лише для шкору. Досі була диктатура примітивна, халупна, брутальна; тепер буде в більш заперечних румунівках. «На запису»... Про війну в УССР говоритись багато в різном, але не цюро. Уряді опанують ставивши так, що війни не буде. Ясноці профанили час (сонітьсьма зрівняв на Д. Сході що думчі за японську), а Німеччина ще не готова. Огірч того, совлади відомо, що серед впливових німецьких політківців думки про відому порозуміння з Росією. Багато членів совлади, воєнної й розвідного «панічного» об'єктивності приймає це в задвоєнності.

В широчині волхв пересозданого об'єктивності ширяться девіанції проти патріотизму й самозбереження. Повторюють за Ворошиловим старе «шаністична законність». Щиро це, чи в хитруваннях, не відомо. Адже на початку світової війни навіть С. Плеханов в «Уманській Газеті» закликав захисників «спільну батальйону»... В справі заперечної політики вже боротьба між III Інтернаціоналом і Літвіновим. III Інтернаціонал за індустріалізацію всіх можливостей до залучення світової економіки, до відносення економічному «світової революції». Уважено, що час до того добрий: світова війна не мінула. Треба в калікуватій волхв індустріалістичної боротьби політичної революційну роботу. Літвінов — за мир, за співність в «апокаліптичних» державах, бо... «явряд чи нейтралі би «світова революція». Сталін також за «обудовання соціалізму в одній країні», а тому слухається Літвінова. Комінтернаціоналісти, особливо заперечні, не боїться індустрію навіть самостійну ініціативу. Справа Чануселіського зналому — їх пільги. Хоч невелика би проважився, але... не все ще відомо. Комінтернаціоналісти хочуть за після цюю економіку будувати до міжнародній конфлікту, в тому би ще капіталістичних створені обобіляло себе обобілили, після чого світової пролетаріату міг би перемогти світової революції. За це Сталін прошим авсон дивиться на III Інтернаціонал і думає, як побутувати небезпечного родича. Населення в цім симпатизує з ним. Хоч і з інших причин...

ЛЕГЕНДА ПРО ЗЕМЛЮ. Серед селянства ширяться такі легенди. Людство зближується, а земля ні. Доказувати час в яку су і передаловати. Ні в між державами, так і одиємим діорни. Через те, що ніхто не хоче ділитися з другими, для передачі

* Відомості від редакції «Т. У.» доставля до прощету «17».

між державами необхідна війна, а для передачі між особами — революції. Світло війни схотілися, щоб передати людям між державами, а російським революції — щоб поділити між людьми. Та сталося так, що не всілякі ще поділили між державами, як революції почала ділитися між людьми. Солонство все було на фронті. А в захлізі залишилися тільки папи, жиди, робітники, босони й дезертери. Коли революції почала ділити землю, жиди, робітники, босони й дезертери згуртувалися в більшовицьку партію і відобрали землю від землі. На той час вертулося селянство з фронті. Болшевики, щоб не ділитися землею з селянством, вмовилися з папіми й запровадили сохкомом до колхози, де й правлять разом з нами. Селянську землю разом з селянським прагучим до колхози. Папи й більшовики там правлять і ширяться, а селяни працюють і голодують. Тепер знову слід збиратися воєводи, щоб переділовати землю. Селяни мусять бути все не дурними. На фронті в першу чергу мають ідути більшовики й папи. Селяни не мусять залишатися в поділній землі між собою. — Легенда викликає побоювання, що на військовій війна, як тільки оповіщено було мобілізацію, селянство нахвиляється ділити колхози й різати ного пошкою.

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ у другому номері пірочкає свою працю 6. лютого. У першому номері відбулося дещо посліди Дирекції Інституту та шість чергових засідань, на яких були заслухані та обговорені такі доповіді:

- Н. Григоріян: «Наприми традиції міжнародної політики».
- М. Свідан: «Соціалізм в УССР».
- Ари. Животко: «Сучасні українська преса — її стан і характер».
- Мірослава Григоріян: «Масові рухи в культуру і сучасному».
- К. Станіславського: «Сучасні Катальюкі».
- Гек. М. Омельнович-Павленко: «Проблеми війни в сучасних умовах».

НА ФОНД «ТРУДОВОЇ УКРАЇНИ ЗЛОЖИТИ: ст. Леон Галіський — 29.20 Кф, Е. Сіпін (Франція) — 100 Кф, В. Коледій (Детроїт) — \$ 5.50, П. Челіга (Франція) — 80 fr. fr., Дм. Коєш (Ошава) — \$ 5.50, Ів. Лідич (Бірін — Торонто) — \$ 10, В. Лешчківський (Джеральтон) — \$ 1, В. Віноковський (Вінніпег) — \$ 2.50, Н. Треч (Монреаль) — \$ 0.50.

НОВІ КНИГИ:

- Н. Григоріян: «Державотворення». Прага. 1936. ст. XVIII-74. ціна 20.—
- .. «Політик на Україні». Сіверстот; 1936. ст. ціна 6.—
- .. «Принципи міжнародного співробітництва». — Прага. 1937. ст. 24. ціна 2.—
- Ари. Животко: «50 років. До історії Української Партії Соціалістично-революційної». Прага. 1936. ст. 20. ціна 2.50 ют.
- .. «Сучасні Українське письменство пово СССР». Прага. 1937. ст. 20. ціна 2.— ют.
- .. «Українське питання в політичних працях представників російської суспільної думки XI-XIII ст. Варшава. 1936. ст. 21. ціна 2.— ют.

Весь прибуток з продажу вищевказаних книжок поступає до фонду «Трудової України».

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ НА РІК 1937.

Передплати на «ТРУДОВУ УКРАЇНУ» в 1937 році становлять 24 в. ч. на рік.

Хто приримє нових передплатників — дістає премію шипинами в кількості «Вільної Співни» на суму відривих передплат. Кожного товариши і всіх прахливанців масовою співдоті на підвантажний фонд «Трудової України» на і розмірі К. ч. 50. (одноразово чи частями). Хто кинє два шип (Кч. 100) — дістає шипом в кількості «Вільної Співни» на суму 200 ют. Хто кинє три шип і більше той дістає шипом на суму Кч. 300 за кожен шип (шав). На переписку шипом — премії потрібна прислати відповідну суму.

ИВИДИ: 1. Журналистський шип з. Н. П. Яковлєвський, Д. Іог. М. Шкода, Катеринославський український Платоніст; 4. П. Платоніст „Slovák fronta“; 5. N.: Rakobáctví v mekvojáctví; 6. Z Ukrajin; 7. Kronika; 8. Fond „T. U.“ B. Ozárment. „Trudova Ukrajin“, nepríodický časopis, vycházajúci najméнь štýlkrát do roka. — Redaktor-vydavateľ: Prof. N. Hryhorijiv. — Adresa redakcie: Praha I., Bartolomějská 14. — Tiskárne „Leptografie“, Praha-Vrsovice, Vámona ulice 605. — Novinová sazba povolená fed. počt. a teligr. v Praze, č. 53.099/VII-1935. Podávateľ počt. úřad Praha 25.

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

РІК ВИД 7-Й

Ч. 2.

ЦІНА ПРИМІРН.

ТРУДОВА УКРАЇНА

(НЕПЕРІОДИЧНО)

1937

2 Н. Ч. (10. АМ. Ц.)

212468/2

РЕДАГУЄ І ВИДАЄ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ
ПАРТІЇ СОЦІЯЛІСТІВ-РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ
ЗАСНОВАНИЙ Т. МИКИТОЮ ШАПОВАЛОМ

Н. ГРИГОРІЙ

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: ПРАНА I, BARTOLOMĚJSKÁ 14, IV. P. 83.

Через двадцять літ.

Двадцять літ минуло з того часу, як на Сході Європи на просторах величезної Російської імперії відбулася грандіозна революція, що перевернула до штыку суспільні відносини всіх народів, які населяли Росію й надзвичайно вплинула на розвиток та хід подій по всьому світу. Перевернула шосту частину світу й світогляд більше ніж половини його населення.

Революція — насильний і раптовий перепад суспільного процесу. Дуже узалежні її проявленості: оцілює, детко дає адміністративну оцінку — розвитком і насильством її прискоренням. Політично — революція є суспільний рух народних мас, щоб «силою й силою здобути те, чого їм не дається добровільно згоря» (В. Чернов). Революція — протилежність реформ. Реформа — планова повільна переміна суспільного ладу; поступовий перехід від одних форм до других. Революція ж — раптовий суспільний безплановий перепад, зміна цілої системи ладу зовсім іншою, що відбувається невідомо й несподівано. Головною ж — зміна поручної суспільної верстви.

Революція, як і війна, є надзвичайним видом ненормальностей суспільного життя. В здорових суспільствах революція не буває. Революція — розширений рух хворого організму до самовилучення способом насильного видалення, викривлення, виривання болізного, що його душать і руйнують; суспільна хірургія; спадна або неспадна, підготовлена або невідготовлена, організована або неорганізована. Як і всі інші операції, революція не повинна мати раптовий, випадковий і випадковий спосіб дії. Хоч мучене тиском суспільними каторгами людство часто мріє про революцію, як про найрашаршій, найнадієвішій момент в слову життя, момент визволення від усіх тугарів і боліток, ідеалізує революцію, найкраще тупиться в уявленніми наслідками, проте вера в її здійсненні буває й напаним — наймагічніший і обсервованій нещодою операцією суспільний організм слабше, хиріє, екаліє в той цілому гинє. Замість одорознення — смерть. Революція не повинна бути, але повинна цілком неминує спосіб лікування. Сушня необхідність там, де нема інші способи не в силі забезпечити суспільству здорові умови існування.

Всяка революція має двоє завдань: 1 — знищити старі болячки й тугари, зруйнувати поточні умови суспільного життя; 2 — створити нові умови здорового щасливого розвитку, збудувати легку й моральну систему суспільних відносин. Тому повинна революція руйнує старе й будувати нове. Для руйнування потрібні сил гнівних, лютих, немилосливих, фанатичних, безкритичних, матеріальних, вульгарних, односторонніх, щоб завше були в одній точці; для будови, навпаки, потрібні сил критичних, спокійних, обережних, розміркованих, уважних, любовних, радісних, творчих, обшукуючих. «Нагода руйнує, згода будувати».

В руйнівних процесі розвиваються всі руйнівні сили. Тому народ повинен висувається елемент товний, найменш культурний: — охлос, черня, демократизм. Вулиця. Насильство, диктатура, отаманія будинний процес зміна зміна, уміння, культура, цілості, праці. Тому його здійснити може тільки демок, елемент працівників, матеріальний, зовнішній, але розміркований, що спирається на демократію, як на принцип свободи, рівності, братерства; принцип моральний, догідний, спадний сил. Охлос тільки руйнує й то

безоглядно: але й добре. Демос і руйнує (душе розміркований) і будувати. Охлос орудує самим почуттям недоволення, люти, люти, розмаху, мовчанстві, німстві, матеріальних; демок — не тільки почуттям недоволення, а й свідомістю потреби прямих, розумових.

Перевата охлосу в революції багато руйнує, а мало будувати. Будинний процес не вистигає на руйнівності, а тому вистигає страшно швидко порожнечі. Революція зважається на можливість, каліється. Охлос, як завжди пром, повинна усуватися, завдання, що не раз доводиться до каліється й смерті організму.

В російській революції переміт охлос — міжкласова боротьба — демократизму, пролетаріату й службової інтелігенції, з самоцінством бюрократії та імперіалістичною милитарно-капіталістичною верстви. На засадах: «страши по чому здри»; «моєму шраму не притягають». Ідеал його революції фашистичний: ідеал демократизму — пошуків. В дійсності ідеал нічотворності, прирваний гуманною формулою «послота після потреби, а праці по можливість». Спосіб здійснення — диктатура. Спірається на засаду «послота після потреби» всі вероби спонівали те, що де тільки захоплювали. Не обрали й не сіпши. Спонівали збудити чужої праці. Коли не хто обирає, — «до стінки Диктатура пролетаріату. Бо охлос хоче спонівати «після потреби». Спірається на засаду «праці по можливість», всі подати нічого не робили, бо... не мали можливості. Оці ідеали людського охлосу, ідеали вірності «після потреби» нещасливого черева та праці «до охлосу, парівали російську революцію. Вола існувала лише відриванням того, що напружували попередні повоління. Грабували всі зайві всієї версти (в тім часі й працюючих) і працюючих. І нічого майже не будували. Наше охлосові працівники, коли може працювати «після потреби»? Наше будувати, коли є чин через напаних? Ін тогоче й фанатизм. А фанатизм здійснюється примушеною диктатурою демок. Оці помірковані в працівники. Коли не в фанатизм нічого не виліє, то наша демок. За це його «до стінки!» (Не можна ж небо шраму!) Так і «спонівали» охлос революцію аж поки не струби усього навколо себе, як оті інші. Тоді руйнує на сусід. «Бо Росія, мовляв Ю. Петрович, не може існувати без українського цукру, пугили, хліба». І поклали.

В українській революції хоча й не бракувало, як і у всіх інших революціях, охлосу, але переважав демок (історична народна культура, працівність спадна, демократизм інтелігенції, відсутність національного босства). Демос будувати нове самостійне суспільно-державне життя на засадах політичної й господарської демократії, спірається на соціалістичну вимогу «праці на вонний продукт праці» Московсько-міжнародній охлос відшаршав, намушували. «Як? Має хтось бути самостійним? А в чого в життя? Де нішаму хліба «після потреби»? — Розбудили усі широкі інстинкти Московщини й широкі їх на Україну. Потрошимо, зміна українську революцію. Демократичну й неструктурну. Зісправили свою охлосрадість й руйнівність. За те збудувати можливість «спонівати після потреби» все те, що виробляли українські селяни й робітники: хліб, цукор, худобу, залізо, пугили і т. п.

Пройшло більше півтора десятиліт після цього моменту міжнародній охлосрадії на Україні. Зізна все.

В старосвітській та перехідній добі існували лише націоналізм хіба біологічний, етнографічний та найбільше культурно-господарський. На відповідній добі народився політичний, а на новій — інтегральний.

Політичний націоналізм започаткувався у Франції в XI—XIII віках, боротьбою французів з середньовічним скітаним свято-римським царством, що в наддні змалодя відзначився єдиною світовою універсальною державою. Спряматувався він на у Сполученій Німеччині Франції з Англією (1337—1453; Жанна д'Арк) та у війнах з свято-римським царством, Іспанією й Англією протию XVI—XVII століть з боротьби за самостійність і могутність незалежної французької національної держави; особливо суцільним гученням, він дає Франції й першого національного короля Генріха IV. У охід за французьким націоналізмом з тієї же боротьби з претензіями універсальному й космополітичному свято-римському царству народився й розвинувся націоналізм італійський (Колла д'Ренцо, 1347), чесний (Гуситський рух, національний король Юрій з Подєбрад, 1458), шведський (національний король Матвій Корнін), англійський (столітній війна з Францією, «співвідді ілюмінізм», війна з Шотландією та Ірландією, націоналізація церкви 1534, «врівняння Англії» після революції р. 1648) та інші. Цей «просвітський добу», французької революції та війни революційної Франції й Наполеонового підвладдя загострили націоналізм французький, італійський, англійський, а обрід того породили й роздмухали націоналізм німецький. Розвиток ліберального та соціалістичного руху в XIX столітті прилучив до політичного націоналізму низького соціально-економічного й обертую його в націоналізм інтегральний. Послідним інтегральний націоналізм став масовим народним рухом в обороні інтересів цілого народу, а з окремих епізодів простого, поневоленого й унеслашеного не лише політично, а й економічно-економічно, то прабрав характер народницький, інституційний, революційний; німцями «буриштво» проти реакції Меттерніха в р. 1817—19, повстання італійських карбонаріо р. 1820, «Молода Італія», «Молода Німеччина», балканські націоналістичні рухи, австрійські чехи, поляки і т. п. Провідний італійський націоналізм соціалістичний Мадчіні означив завдання італійського націоналізму в боротьбі не лише за відвою Італію, а й Італію республіканську, без феодалізму, без соціально-економічного Риму.

Зв'язаний інтегрального націоналізму завершався в світовій війні вимогою «свободи малих народів», демократизації міжнародних відносин, самостійності всіх націй і націоналістичних держав. Створення самостійних держав: фініської, естонської, латвійської, литовської, польської, чехословацької, української, білоруської, грузинської; розширення державної суверенності Бельгії, Ірландії, Сербії, Палестини і т. п. було наслідком успішного інтегрального націоналізму.

Український націоналізм започаткувався в V—VIII віках по Хр. боротьбою словян в басейнах Дніпра—Дністра з аварями, хозарами, болгарями, фінами; розгорнувся в боротьбі їх з кавказо Русь в X—XII віках, особливо революційно на Київщині в р. р. 1068, 1113, 1156, 1157 проти чужоземного панування та загальною боротьбою Дніпро—Дністерського басейну з Волжаним, Київщиною з Суздальщиною, і нарешті спрямувався в боротьбі «польської нації» з Литвою, Польщею, Татарщиною, Туреччиною в XIII—XVII віках. Притлумлений розвитком української державності в кінці XVIII століття, він всею тано не замор, в під впливом ідей «просвітної доби» й французької революції вродився спершу, як націоналізм культурний: «мечі», «Евгеїда», театр, агрономія, віросвітуче і т. п.; далі, як політичний: масовий дьсоні, «денабриштво», кирило-методіївський націоналізм, радикальний демократизм, ТУЦ, самостійність, та нарешті, як інтегральний: Шевченківський, Драгоманівський, Франко, Грушевський, Винниченко, народничий, радикальний, соціалістичний. Воле р. 1885 в першій програмі соціалістично-революційній стобіло: «ми націоналісти... хочемо обертати українську націоналістичність, вітрачачись на «економічні стремління малих націоналістичностей, праїв, обществ, і т. п. та на «перебудову світу на соціалістичних засадах...» Рому 1917 інтегральний народницький, демократичний націоналізм створив самостійну українську національну державу — Українську Народню Республіку.

II.

Націям винорено в Європі під впливом тихих наслідків світової війни. В боротьбі з чигарями нещадного мьру та диктатурою перемогли (на Заході — імпіталістичні, на Сході — комуністичні) певні групи демократично виховані за національним почуттям. Основоположенням націям є італійський фашизм — боротьба з комунізмом та свадільством капіталізму,

з демократією й парламентаризмом, диктатура певної групи суцільств під проводом «вождя»; анування національного почуття не для зниження, а для поповнення інших груп власного суцільства й інших народів. Послідним комунізм є дитинною паразитом, то боротьба з усім марксизмом; послідки марксисти є соціалістами, той в усім соціалістами. Хоча й відома, що хвала існує певним соціалістичним течіям, все являє боротьбу й боротьбу з комунізмом та марксизмом, а саме: москвський й український соціалістично-революційери, український соціалістично-радикали, французький й англійський соціалісти і т. д.

До фашизму нації додали лише «росизм» і встали не: націям, щоб відрізнити від історичного націоналізму.

Фашизм націям (фашизму) не є срігінальним: мішаним насад усіх історичних світоглядів. Од космополітизму взято одностовість влади, релігію й захист хліборобства; від лібералізму — оборонення приватної власності й розвиток ідустрії; від соціалізму — енциклопедія, корпоративізм, державний господарський план, боротьбу зі свадільством капіталу; від комунізму — диктатуру, державний капіталізм, мілітаризм, ефодентризм, поліментаризм, авторитарність, авторитарність, аморальність, провокативність і т. п. Нації (фашизм) є через те реакційно політичною течією в ідеології диктатури «вождя» в тотальній державі на расовій базі з державно-імпіталістичним та мілітарно-імперіалістичним характером.

Український націям виноренося під впливом розвитку в роках 1918—20 політичного тьбору інтегрального націоналізму, розвитку української держави, виспирі й розвитку імперіалістичної диктатури перемогли (імпіталістична і комуністична) нуспіху всіх «орієнтацій», невизначеності до восточного комунізму, шпрямованості на всіх комуністичні й соціалістичні; невизначеності, особливо марксисти; провокативності чужості ворогів українського народу; безробіття української інтелігенції (старшинства, студентства); відсутності глибокої політичної культури в українському суцільстві; успіху націям в Європі; спекуляції певних груп і осіб і т. п.

Ідеологія українського націям в більшості перехоленна від чужинців та інших українських партій і лише де в чому саморобна. Політичних насад має дуже мало, звичайно більше сумішаних і умовних, а найбільше негативних. Все негативне перехоленне від чужинців, механічно. Не звичайно на те, що такі, наприклад, основні насади, націям, як диктатура, мілітаризм, імперіалізм просто механічно в умовах бездержавності і не слугують ідеологічно підмурю визвольних змагань української нації, а ануують наїв, боротьбу з демократією й соціалістами без потреби зменшувати визвольні сили українського народу. Послух, так добрий у вимовленні, дуже ший в ідеологічних й інших визвольних мушанях, а ірраціоналізм просто ануує українську націю на постійну відуальність, бо найбільшим ірраціоналізмом, чужостістю, поліментаризмом, ефодентризмом влаштуються шпиріви, таю одна куштура не створила й не створить. Політичні насади перетоплені від інших українських партій (і не ви не звичайно за зор; а за найцінніше, то мають націсти). Революційність — від соціалістично-революційерів; волю до шпроду й шпривності до ворогів — від усіх інших укр. партій. Так само від укр. партій перехоленні й засади сумішаних та умовних заростів, як наприклад, «вождизм» — вергиане значіння особи в історії, ідеалізм, героїзм (від соц.-революційерів). Власним автором українського націям є тільки диктовський «дотраш»: а) — політичні: боротьба з протіпним імпіталістичним, енциклопедічним, хуторницьким суцільством, проансальстичним і т. п., та б) — негативний: песимізм, дотраш, прамітивізм, аморальність і т. п. Через це оригінальністю українського націям є лише темнота, шочитивність та наїв; воше нуучено, бруальність, цинізм, хмство.

Політична програма українського націям в більшості таною замочена: зшта, як укривало в ідеалістичного різного кошору й шости. Є довгетанне й негативне. Політична програма: орієнтація на власні сили, боротьба з ефодантизм, демократичність, соборність, боротьба з чужим капіталом, еспіраційні поміщицькі земелі, удержалення головних галузей промьслу, підтримка кооперативів, соціалістичного економізму, всім годен праці, розвиток промьслу, сильна армія. Все це шосто від інших українських партій. Негативна та сумішана програма: «націоналістична провідна верста» (в якому саме сканді?); «нація по над во» (чи її по над націстичні?); «перемана по над партії» (чи її націстичну?); «вождизм» (кто має обертати вождя? Сам, чи інші?) і т. п. Власним автором є тільки «спривовення революції» та й у шпривовення: стовиши населення й нацуду в релігію «угодя».

Політична прамітика українського націям є більше

БОРИТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

РІК ВИД. 7-й

Ч. 3.

ЦІНА ПРИМІРН.

ТРУДОБА УКРАЇНА

(НЕПЕРІОДИЧНО)

29. V.

1937

2 К. Ч. (10. AM. Ц.)

РЕДАГУЄ Й ВИДАЄ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ
ПАРТІЇ СОЦІЯЛІСТІВ-РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ
ЗАСНОВАНИЙ Т. МИКИТОЮ ШАПОВАЛОМ

Н. ГРИГОРІЙ

212468/3

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: PRAHA I, BARTOLOMĚJSKÁ 14/IV. P. 83.

Двадцятилітній досвід.

Велика Російська жовтнево-березнева революція принесла Україні свободу. Не знаючи на те, що Рос. Уряд розумів з російським суспільством намагалися створити нормальний розвиток укр. революції й не допустити її до логічного завершення—усамостійнення України, режим демократії, що став основою суспільних відносин в Росії й на Україні, помітно їх воли, створивши для українського народу палатраці (з погляду історичної перспективи) умови суржування й розвитку власних сил. За демократії український народ неупереджено розумів уряд й суспільства створив свою власну Укр. Народну Республіку, спершу автономну, а потім і самостійну.

Та прийшла друга революція. Жовтнево-листопада. Революція вхлюсу. Не рухого лише, а нерозсвідлого. Інтернаціонального. На мисленнєвому лані імперіалістичному ґрунті. З традиційною дисципліною національних соціалістів Росії. Революція привала. Жорстока. Охлюс землеросійську демократію, а на ній українську. Силку, обресо. Різкими кроки. Обдуривши народ кривим, зомлем, волею, а добробутом, а запровадивши війну з власним громадянством та Україною, Білоруссю, Грузією і т. п.; запровадивши грабін, диктатуру й повладний режим пригноблення; розстрілюючи й заганяючи до вилучення всіх оборонців особисті, громадські й національні свободи. Охлюс, патхивний червоною імперіалізмом, землеросійським Укр. Нар. Республіку. Переворотом фінансової сили й зброї. У спільні з подальшим буржуазним імперіалізмом.

Українська демократія впадала, бо й було менше. До того ж й обдурив нечесний палтер в російській революції—більшовики, Бандит, що перебрився в одні боря на виволочення людства. Впадала ще й тому, що український народий нас, національно неспівомий й обдурений ворогами, не підтримав її, як слід й боротися. Закозалися на нейтралітеті. А бандит, принципівний демократію, поперелив і тх. Тимно було українській демократії ще й тому, що бракувало освіченнях, політичних підготованих дієвих; намушало недовірря до власних сил; віря в новіт одного судія проти другого, а головне було різне розуміння завдань революції, особливо ваги державно-національних і соціально-економічних потреб. Все це розбивало українське суспільство на кілька ворогуючих таборів і створило співставний ґрунт для самочинства різноманітної етатиманії, як політичної, так і військової.

В той час, як Укр. Центр. Рада прилу й правдою стала на історичний ґрунт о д и о ч а с н і й боротьби на державно-національній й соціально-економічній виволочення укр. народу; на державу й господарську самостійність, щоб таким способом лібрили в одну боску українську армію, як національно-незвідомий мали сили й робітників, що прагали соціально-економічного виволочення, а мало авертали уваги на державно-національній, так і національно-співомий інтелігенція, що амагалися до державно-національного виволочення, а не звертала уваги на соціально-економічні потреби нас; в той час, як У. Ц. Рада робила це для того, щоб, маючи проф. М. Грушевський, які хребті соціально-економічних базисів протити державну самостійність; силами соціально-економічної революції створити українську державу; галлом одностайної боротьби на господарську й політичну самостійність зрушити на боротьбу в міжнародно-інтернаціональній охлюсом умов українську націю, — слабодуха, зумкаєдла, обісти й

отаманів потитли український народ в різні партикулярні заупити. Одні зривалися державно-національної самостійності й побігли шукати підтримки соціально-економічних базисів в червоній Москві, а другі зривали соціально-економічний базис і побігли шукати підтримки державно-національних базисів у революційно-імперіалістичній Німеччині та буржуазно-капіталістичній Польщі. Гадали черта побігти бігом. Одначе мисленнєвий червоний імперіалізм європейським червоним, націоналістичним.

Все це дало великий простір отаманів. Де немає одного авторитетного осередку, немає демократії, громадського контролю, де немає сили й єдності, там неминує виникати палатраці в Хмельницькій й Павлоградській.

Не партії ще розширили, як це намагалися пролетарські етатимані, щоб приховити свої гріхи, а різниці в розумінні ваги державно-національних та соціально-економічних завдань і етатиманів. Хіба Михайлівський, Шумський й Любимський не належали до цієї самої партії, що й М. Шаповалов та Н. Григорій? Чи вони Промисловий, Актівський не належали до цієї самої соціал-демократії, що Феденко й Малевич? А під якою партією діляли Сіверонадднілля? Морозови? Петрушовичі? Петлюри? Тютюнники? Липинські? Кошовий? Довгани?

Тому й ще диво, що нас перевергла перевалююча сила ворогів, а й дуже помогла наша власна змова, розбігання на поміч до ворогів, етатиманів. Дивно, що ми так довго опиралися. Борювалися. Довше, ніж хто інший...

Двадцятилітній досвід показав, як помагалися народий маси в своїм нейтралітеті. Помалювали й усі слабодухи, що шукали підтримки в суєді і ті, що прагали державно-національній інтересам українського народу ради соціально-економічних, і ті, що зрадили соціально-економічний радий державно-національний.

Український народ в цей час на всіх просторах своєї розселення поволований державно-національній і соціально-економічній. Ті, що зрадили державно-національний зв'язок не досягли навіть соціально-економічної волі у своїх економічних. Сучасна Москва винищує українських солон і робітників значно гірше, ніж поміщицький царський режим. Не дивися своїй цілі й ті, що прагали соціально-економічній вимити українського народу. Їх союзники не тільки не помагали їм збудувати самостійної української держави, не тільки зрадили їх в Катині та в Рині, а й запровадили на захоплених українських землях значно гірший політичний режим, ніж був на австро-угорського царства. Навіть для себе та своїх суртців угодою нічого не зробили. Шахраї, Шумський, Актівський, Сиринський, Максимовичі, Крушельницький й інші відомогачі Москви оповчили по москволюбських вимитих, пустили собі вуздю в лоб або стали єго стінкою. А Левинський, Сальський, Шумський й інші, що помагали Польщі заарітяться на Волині й в Галичині та створити оудю над Вислою, допичують свій він в розділ вибравів під вартових «совозинів». Сіверонадднілля ж та Кочубей, спонтанування німецької національної ласки, гуркають уже на весь світ про необхідність орієнтації лише на власні сили. Краде візю, ніж ніколи.

Така сумна діденість. Такі сумні наслідки переваги ворожої фінансової сили й зброї а також вагиві невідготовленості, слабодухості, роздосаженості й етатиманів.

Висновок а наведеного лоний. І — Ніхто нам ніколи не помагали досягнути державну й господарську самостійність,

не помігав й допомігати не буде. Лише випливають інші національні амбіції в своїх цілях. Мусять завоюватися лише класовими силами. 2 — Для того мусять використати їх підрити, підготувати й упередити. 3 — В першу чергу мусять сформулювати українську національну ідеологію й різноманітну на державно-політичні й соціально-економічні потреби укр. народу; без задоволення тих чи інших; щоб в боротьбі за об'єднання мету сформулювати найбільше суспільних сил; 4 — Усунути «отаманів», хуторянство, партисупаризм, амбіції до диктатури й самозачинства з чийого би боку вони не походили; 5 — Запровадити громадський спосіб ведення громадських справ; способи порозуміння, угоди, силаним сил, координації; тобто: демократії.

Не забуваймо, що весь український народ в неволі. Не має ніде на світі ні одної української верстви, що планувала б державно чи господарськи. Окрім хіба одних. Всі українці уязвлені. Коли не фізично, то політично, господарськи й культурно. Всі безправні раби й невольники. Коли мисловельно

комуністичний суверенний уряд ради зберегавши свого націоналістичного планування над рівнем народним СССР не соромиться обіцявати прихильно з чужими націоналістичними урядами, то чому поведомити й використувати українців, обдерті, обирачені, ограбовані, мають соромитися колоти один одному руку для свідомої боротьби за державу й господарське націоналізму?

Чи вони й досі ще політично так сліпі, щоб не бачити, що серед українського народу не існує ніякої партії, яка би слала своїми лише силами могла звільнити укр. народ? Чи вони ще й досі так наївні, щоб вірити в чужу поміч?

Тільки здуваю соціально-економічних тиснок з державно-націоналістичними в одні український національно-визвольний ідеал та інтугою тихів укр. суспільних сил в один боєвий табор можна досягнути господарської й державної самостійності всієї української нації.

Така наука двадцяти літ боротьби на волю й страждань єм рідних Ванжонських.

Соціальний рай під нацистами.

Сучасна диктатура в Німеччині здійснюється Гітлером та національно-соціалістичною партією для задоволення націоналістичних і соціальних інтересів німецького народу, для віднесення його політичного й господарського добробуту. Нині саме господарський добробут зведено цією владою для працюючих мас населення, показує недавня інвентар, урядом в Берліні 29 квітня з метою показати, що зроблено сучасним режимом за перші чотири роки його існування й запрохати в населення підтримку на наступних чотири роки.

За чотири роки диктатури Гітлера робітникам виплачено платні більше ніж за попереднього режиму на 4,8 мільярда марок, а службовцям на 4,3 мільярди марок, але... податки в робітників платно за той же час більше на 6,6 мільярдів, а в службовців на 9,6 мільярдів. Тимчасово, робітники втрачали 1,8 мільярд марок, а службовці — 8,3 мільярди марок. В той час, як платно підвищено тільки на 41%, кількість годин праці збільшено на 50—64%. Кількість безробітних приховується. Офіційно повідомлялося, що на 9. IX. р. 1936 було зареєстровано 18,4 мільйонів, а робітничих овинков тільки 21,5 мільйонів. Отже? 3,2 мільйона безробітних. Кількість дрібних ремісників збільшилася, але оплата їх праці зменшилася, впада вичче оплати праці значаєшого робітника. Коли робітник дістає 24,5 марок, то дрібний ремісник тільки 22,48 марок. Такий добробут приносили гітлерівці робітникам.

Не працює і селянин. Общини безплатно заставляють землю для задоволення народного добробуту, економлять процентів на борги, зберігую спекуляції землею, планове заселення німецьких парцелів і т. д. В диктатурі зроблено 20 нових. Націстичний міністер хліборобства Даре проголосив 20 червня р. 1933, що «не торкається ані одного марку, щоб би він величини не був і відіслав свою общину». Великому землевласницькому виданню було 200 мільйонів марок допомоги. Парцеляція зменшено. Років 1932 зарізане було 9046 німців хліборобських господарств, а р. 1935 тільки... 3780. Кількість трудових господарств не збільшилася, а зменшилася, зостали тільки великі великі господарства. Господарств поперх 10 га було р. 1931 — 53,85%, р. 1933 — 60,6%, р. 1935 — 77,7%. Ціна землі зросла. Р. 1932 парцеляційна комісія платила за га 643 марок, а р. 1935 — 701 марку. Господарство понад 25 га платить в потр раз менше оподаткування, ніж господарство до 2 га. Хліборобство зберігало зменшилося всього лише на 8%.

В наслідок такої господарювання диктатури населення недоїдає, виснажується, хворіє. Не тільки дорослі, а й діти. В Вестфалії товариство опікуванням свідчить, що 33,4% дітей терплять недозагоду, 24% мають стан здоров'я краще нормального. Хвороби в р. 1933 по 1936 зросли на 15%.

Це все свідчить про урядового характеру. А що то воно хитрий план урядовими відомостями?

В двадцятому році соціально-економічного „визволення“ селянства.

Селянські маси цілого СССР, а України окрема, в двадцять річницю революції підуть своїх здобутків (за даними соціалістичних джерел) можуть жести ось до чого:

З правного становища майже всі землі належать колгоспам, як цілому населенню.

Всі засоби сільсько-господарського виробництва, починаючи від комбайнів і тракторів, пічничих борошном, належать державним підприємствам — машинно-тракторним станціям (МТС).

Права й обов'язки колгоспного життя регулюються параграфами сталінського статуту, на точним виконанням якого двісті партійні дирекції МТС.

Продукція і грошові прибутки колгоспів також розподіляються параграфами статуту та шляхом різних розпоряджень уряду. Майже повністю промає набірне державне, виробництво хлібопродуктів, як налог натурою, в оплати на працю МТС та державний збір. З другої половини колгосп мусять віддати частину в кооперативний фонд, в страховий кооперативний фонд, фуражний і страховий фуражний фонд. Далі добровільно творяться спеціальні фонди. Незву частину колгосп зобов'язаний державі продати по закупівельній ціні, встановленій державою. І лише решту, яка залишилася, розподіляється поміж колгоспниками, згідно запроваджених швидкості. При урочнистості 10 сотників в гектару, до розподілення поміж колгоспниками залишилося швидкості 2 сотників в гектару, а при меншій урочнистості, швидкості, ще менше. Але налог натурою платиться не лише зерновина хлібом, а й картоплею — 7 сотників в гектару, картоплі — 12 кілограмів на валову розтягу худоби, 32 кіл. на свиню і 5 кіл. на вівцю в рік; картоплі — найменше 75 кілограмів від корови в рік; картоплі — 4 кіл. від вівця. Колгоспи, що ще мають самі обробляють землю,

платять ще більші податки, в одноосібності про більші на останніх. Мало мусять віддати лише в меншій валі. За свиню приймається лише свиня, але не інакше, державна приймає: кришки, губки, мачки, індички і курки.

За бурни налогу натурою не платиться. Вони забираються в колгоспах за півціна — 2 марк. 20 коп. на сотник та дворі з цукрових виробів. Праця на бурних оплачується дешево. Сформулю для підвищення урочнистості бурників служили система премій. За одні бурни поперх встановленого плану даються премії головам колгоспів, бригадирам МТС, агрономам, в залежності від кількості зриваних бурників поперх плану. Премії можуть дістати і ті робітники, які працювали бали бурників, але при умові, що все робиться після завідань агрономів та лише на площі одного гектару зберігано 50.000 штук бурників. Умова досить тяжка, особливо тепер коли на площі 1га мусять віддати десяти бурників та по 50 долговосівів. Вторговані гроші в кооперативні прибутки також розподіляються після параграфів статуту й цілої іншої розпоряджень уряду. Порядок грошових віддачів такий: 1. сплачуються податки і страхові; 2. оплачуються різні виробничі видатки; 3. покриваються адміністративно-господарські потреби; 4. віддаються великі суми на культурні потреби; 5. Показується кооперативний фонд артлі, а тільки решта розподіляється поміж колгоспниками, згідно запроваджених трудності.

Сільсько-господарський налог грошима з I січня 1937 р. платиться в розмірі 3% від брутих прибутків колгоспу.

Колгоспники платять ще налогу на потреби житлового і культурно-соціального будівництва, в залежності від їхньої мисловельності від 5 до 50 карбованців від господарства.

Нарешті існують ще такі великі «добровільні самообложенья».

На потреби страхування йдуть суми досить великі, бо страхується все й від усього. Від пожеги, на випадок смерті, поганих урожаїв, захворювань і т. д. Ставки страхових дуже високі. Окрім того закладо «вударі». Для прикладу візьмемо страховку виню: на одну і ту ж суму страхує кожен колективно, колективно і одноосібним, але страховку платять колективні 4 карб., 90 коп., колективні 7 карб., 20 коп., а одноосібні ж 9 карб., 45 коп. А як ще ніж додати, то гроші дістануть так: колективні 155 карб., колективні 135, а одноосібні: лише 160. карб. В такому відношенні страхується й все остальне.

Заслугують уваги примусова повинність щодо напрани шляхів. Чоловіки від 18 до 45 років, а жінки від 18 до 40 років впродовж року мусять відробити безплатно шість днів на напрані шляхи, а ті, що мають жінку й діти. Одноосібники й колективи ті, що платять сільсько-господарський податок зобов'язані працювати аж 12 днів.

Селівство, а не хто інший, мусять так само діяти й на чистоту міст. Податок платиться і на те, що десь-де поставили воза, і за те, що ми юрчану продавати і т. д.

Нарешті, держава виморсовує селівство, просто неможливо, при торговельних операціях. Забираючи у селівства спорядку хлібоваготівки, наприклад жито на 8 карб., і 40 коп., а по закупівчій ціні за 9 карб. і 20 коп. за сотнар, одночасно встановлює ціну на 1 кг. звичайного чорного хліба 1 карб. Рахуючи, що в одного сотнара мита вийде щонайменше 140 кг. хліба, виходить, що держава дістала за 6.40 карб. сотнар жита, а в продаж хліба за 140 карб. Ціна цілком справедлива, бо заробки, то рішуче їх ще більше. Наприклад: загот. ціна гречки 7.25 карб.г., закуп. 33.20 карб. а відпускна ціна

гречких груп 450 карб. Ця різниця в торговельних операціях походить головно з державної скарбінки. Там, наприклад, ці сотнара твердої пшениці, яку держава спорядку хлібоваготівки забирає за 30.60 карб., а закуповує решту за 13.95 карб., за сотнар а державну скарбінку покупець а залучається від краю — покла від 45 до 153 карб., як податок з обороту. В таких астрономічних цифрах береться податок з обороту а решети всього.

Ще більш сувим є становище селівства, коли візьмемо на увагу, що при таких цінах на хліб, який забирає держава, селівки за 1 кг. найгіршого мила мусять заплатити 2 карб., 40 коп., а за роботу 40—100 карб. Подібні відношення й між решетою ціл споживчих продуктів сільсько-господарського виробництва та цінами на промислові товари.

Тому й не дивно, що при такому відношенні до інтересів селівства, промисловість всіх хлібів не тільки не підніслась, але ще й упала. Особливо упала урожайність цукрового буряка. Перед війною, майже на всі роки, середня урожайність буряків була 160 сотнарів, а на останні 3 роки середня урожайність 96 сотнарів з гектара.

Оцінюючи стан сільського господарства, як з боку агротехнічного, так і з боку його цільової залученості від держави, треба з боку його адміністративно-організаційної структури, можна сказати, що більшість свого досягла, треба стали панами на селі, але одночасно довели селівство до катастрофічних масштабів. Заробути революції для селівства сумні.

М. Свидан.

3 України.

НА ЗАХІДНО-УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ. Український політ. словник зобов'язаний новим словом — нормалізація. Словом, справді, досить гарне й звучне, але за змістом досить трагічне — вкриває за ним понятиє калітуляція й промовляє з українського боку. Коли добре пригадується до бруту, на якому вперше оця «нормалізація», то тільки видати трохи проясніти лише на головах в. п. Баранів, Мудрах й інші нормалізатори. Вони тільки мусять, якісні в підготовлений націоналістами брутє жарко калітуляції. Колишні об'єктивні історик, на основі фактів, ствердити ту шкідливу, розбавляючу працю різних національних «продовців», «свідків», що робили загально-національній українській фронт в Галичині й викликаючи зневажливі серед українських мас, завели український рух в сферу калітуляції «нормалізації». «Нормалізація» повстала не внаслідок польсько-української угоди. Польська сторона не додержувалася з українцями, а просто продиктувала їм свої умови, як це диктують, звичайно, при калітуляції. Бо після цієї «нормалізації» відношення польського уряду до українців не змінилися. В шкідливий шлях відомий закон Грєцького. Міністерство хлібопробити вступило в новими колонізаційними проектами. Заряд почав шукати нові шляхи об'єктивності й т. п. Про ці благодійні нормалізації шукати не треба, небудь окремим чином, а «Діло» — орган прахладивної нормалізаційної політики.

Польський прем'єр міністрів фон. Спалачиневич, на засіданні бюджетної комісії сейму, назвав українській, дуже скромній нормалізаційній вимоги, максималістичні й цілком зайві: «ми можемо виконати максималістичні доматань, бо прадремо для добра польської держави...»

Такий цинізм ледве чи був би друга нації могла сповібно стерпяти. Навіть галицькі українці ніколи би зрозуміли ляхів 18—20 літ тому, коли, хтось і після програми війни, українство в Галичині уявляло все таку організовану силу.

Прагадаймо собі, що в Галичині була тоді одна загально-національна українська організація (УВО). Донедавна також «Пресвіта» й «Рідна школа» були загальнонаціональними організаціями. А тепер? Колишні національно-одностайні Галичина перетворилися в політично-суспільне Гуляй-Поле, на якому різні національні Махита махневіти «вступують» на чужих полях, вивчаючи всі основи українського організаційного життя. Колишні солідні, авторитетні, досконалі під організаційним оглядом УВО зорганізовані гуртки територіальні та опинилися були під наглядом... польського поліційного агента Баранського, «Пресвіта» й «Рідна школа» утримувалися дотами новобудованого українського народу. Але галицькі націоналістичні максималісти так увірвали в скарби боротьби на рішучо брутє, що не тільки вивели й цих установ. Минулого року виникли з «Пресвіти» національній частині українського селівства, організовані в соціалістично-радикальній партії. «Рідна школа» стала ареною боротьби між різними націоналістичними отаманами за впливи...
Політикам за неповних двадцять літ значного відпасти

розкласти організоване українське суспільство в Галичині, порозсуючи своїм, дацю випробованим, засобом — «напущення» русина на русина». Цьоб перенормалізувати — доста перецпатити українські часописи т. зв. національно-историчного напрямку, що виходять в Галичині. Вони толерують калітуляцію, нормалізацію відносин з поляками, але водночас наголошують, закликають боротьбу, не розбираючись в засобах, своїм братям українцям соціалістам. Прямириваючи, угоди, нормалізація на фронті польсько-українським і злихита громадянська боротьба в українському суспільстві. Загальній підрозумно цієї боротьби досить сумнівні та навіть ганебні — злихита «рідна» руками неспродіних українських організацій. Ніяк тим, що люблять горланити — «нічия понад усіх». Ця руйнування організованого українського суспільного життя привели в нацистській формі польсько-української неспівності до польської української, що поза їх партією. Навір, можна вичитати в українській нацистській пресі велику радість, що, можливо, ось-ось має українська селівська національна організація — радикально-соціалістична партія — цілковито винести. Висе її скоро повсім не буде на радість українських «настротам» — нацистам... Але повстає питання — чи селівство віде за нацистичними фразами? Цією, нацистами, злихитими вже готову, многолітню українську організацію, в яку влилося свою працю сільська федерація найкращих сільських свідків галицької землі, заступити її своєю кращою й досконалішою, що зможе краще обстоювати солідний інтереси, ніж соціалістично-радикальна партія? Мійні надії! А щоб переконатися хто веристе в руйнуванні давньої української організації та, як мусять, на чий мійні гонити воду нацистів, варто навести резолюції останнього з'їзду польської селівської організації «Степовицяна жидового». Там українському селівству промовлено цілий окремий розділ, де написано: «Конгрес «Стр. люд.» в радістю вітосе факт шораз членівського вступу українських селів до «Степовицяна жидового» в Галичині. Конгрес несподіло перенормалізувати, що сплирають в «Стр. люд.» польських і українських селів, вербана в одного боку спільними соліднішими інтересами, а другого — шануванням культурних потреб обох сторін, ось найкращим шляхом до розв'язання проблем солідності обох народів в польській державі.

Та, можна Шемченко, змечече око загляти глибоко... Українські працюючі маси вже зрозуміли кайвану роботу — національну фальш, брехню й промовляцію. «Гром. Голово» (ч. 5. за 1937 р.) висить листи українського робітництва з Франції, де так описується націоналізм праці нацистичні е. . . Протицять тут також різні фальші націоналістичні промови, щоб вербувати собі людей або напертати їх на націоналізм. При цій цинізі те, що вони чомусь не беруться напертати тих, що читають польську пресу, а тільки баламутять свідоміших товаришів — дивних українців. Вони вірять тільки готове ширити й мабути тільки на те «наші»!

В природі існує закон, що новий аніціан викликає протизакцію. А тому українські працюючі маси мусять приступити до активної оборони своїх національно-українських позицій.

Хроніка

ШАПОВАЛИВСЬКІ ДНІ: 1. У Празі: Дні 20-го ювілею відбулися ювілейні свята в пам'ять 5-річчя смерті М. Шаповала на засіданні Наукової Ради Укр. Соціологічного Інституту.

Дні 25-го ювілею відбулися торжественна панахея перед урною т. Шаповала, на той т. М. Сиддан подав оцінку праці панахею на громадського й політичного діяча, а т. Арн. Йонкович прочитав свій есеє «Перед урною».

2. У Рівненських панахей Прага. Дні 25-го ювілею в Українській Гімназії в Рівненських відбулися Жалібна Академія, на той були заслухані доповіді д-ром. проф. Гр. Омеляновича й проф. Ів. Паливоди. Над час Академії була піднята виставка наукових праць ном. М. Шаповала.

3. У Львові: З нагоди 5-річчя смерті т. Шаповала «Громадянській Голос» надрукував жалібну панахей.

4. У Канаді: Відбулася жалібна Академія в Торонто, панахейна заходи виступили Укр. Труд. Об'єднання та Тов. ім. Франка. Вступне слово про діяльність М. Шаповала сказав т. Н. Дугіс, — голова Т-ва, а святочний реферат прочитав т. І. Новик.

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ. У другому півріччі в Інституті відбулися такі випадки:

1. т. М. Омелянович-Панченко — «Европейські мілітарні сили на північному фронті».
2. проф. В. Садковський — «Обсяг фінансово-господарської політики УСРР».
3. проф. С. Русова — «СССР в освітньому чужинстві».
4. д-р. др. О. Малюга — «Проблема війни в мирі».
5. проф. Н. Григорій — «Історичний націоналізм і сучасний український націоналізм».
6. проф. Л. Шрамченко — «Постаріння великих націй та їх бода людські сили в бізнесовому майбутньому».
7. М. Григорій — «Масовість і побутові рухи».
8. Івн. М. Сиддан — «До аграрних відносин в УСРР».
9. Др. В. Чернов — «Сучасне становище в Іспанії».
10. Др. С. Масляк — «Неословянство і українська проблема».
11. Док. Др. О. Махотин — «Американська соціологія».

АКАДЕМІЯ в 20-річчя Українського Національного Конгресу 1917 р. 20. IV. в Празі відбулася Академія присвячена 20-річчю революції на Україні. Академія планувалася була спеціальним комітетом до складу якого ввійшли представники різних політичних течій. Відкрив Академію в ім'я комітету проф. А. Якович. До президії увійшли: проф. Д. Антонович, проф. Н. Григорій, проф. С. Русова та З. Мирн.

В пленарній і спеціальній доповідях виступили: проф. В. Садковський, т. М. Омелянович-Панченко та панахейник Улас Самчук. Завершили Академію окремими відомками державного йму.

СВІТЛО 1. травня у Празі. Західом Українського Соціалістичного Клубу дні 1. травня відбулися святочні свідчення, на яких були заслухані доповіді тов. П. Фединка, присвячені офіційній революції 1917. року.

СВІТОЧНА АКАДЕМІЯ ПАМ'ЯТІ Н. СТЕФАНІКА у Торонто. Дні 6. березня всі українські організації в Торонто відбули спільну Святочну Академію, присвячену пам'яті Н. Стефаніка. Характерною рисою цієї Академії треба вважати те, що участь в ній взяли і церковні громади, не зважаючи на те, що Н. Стефанік ціле своє життя був атеїстом і визначним членом Укр. Соціалістично-Радикальної Партії.

З ПРОТЕСТАЦІЙНОЇ АЦЦІ. В дні 7 і 14 березня заходили всіх українських організацій та громад в Торонто були передані протестаційні вітання проти окупаційних влад на українських землях та останньої конституції СРСР.

Вітання ухвалили декларацію, створену до всього культурного союзу та висловили резолюцію в підтримання, що «Український народ ніколи не пречетий права на власну землю у своїй суверенній Українській Державі і вилучили українське громадянство стати єдиною до організаційної боротьби

за Самостійну Соборну Українську Державу. Декларацію і резолюцію опубліковано в місцевій українській та англійській пресі.

НА ФОНД «ТРУДОВОЇ УКРАЇНИ» ЗЛОБИЛИ:

Т. ч. П. Сіва — 210 к. ч.; В. Кошій — \$5.50 (фінанси); Т. Лотта — \$1.—, В. Боровський — \$1.—, А. Перван — 1.—, П. Тимченко — \$1.—; О. Кучкодан — \$1.—; В. Кошій — \$0.50.; П. Ченга — 80 fr. fr. (фінанси); П. Ченга — 10 fr. fr., Ів. Костомо — 10 fr. fr., Вол. Вашицький — 10 fr. fr., забавовий комітет в складі С. Лозовського й Т. Латвицького — 50 fr. fr.; Дм. Кочій — \$5.50 (фінанси); Г. Матолч — \$2.—, М. Куницький — \$2.—, С. Рабан — \$0.50., М. Рухна — \$1.—; Ів. Лівак — \$10.— (від «Обор. України», Торонто.); А. Корніцький — 20. к. ч. (від «Укр. Вільн. Світанк»); Івн. Трач — \$0.50.; С. Андрійко — 3 к. ч. (Прод. в наступному числі «Т. У.»).

Редакція «Труд. Укр.» складає жертводавцям шкору подяку й просить усіх читачів і прихильників про дальшу матеріальну підтримку, щоб в наступному році «Т. У.» могла твердо на ноги й виходила акуратно що-місяця, випускаючи своє задання єдиного українського соціалістичного місячника.

ОДЕРЖАНО НА ВИДАННЯ ТВОРІВ М. П. ДРАГОМАНОВА: Від «О. У.» Торонто — \$16. (О. У.» — \$5.—; панахей. тов. ім. О. Кобалевської — \$5.—; І. Лівак — \$1.—; І. Туз — \$1.—; П. Вучинський — \$1.—; Т. Довголіт — \$1.—; Т. Гещаран — \$1.—; 20. від «О. У.» — \$1.—; Гр. Матолч, Омеляк — 1.—, Рабан — \$17.—, Голова комісії V. С. I, по видаху творів М. П. Драгоманова П. Богданій.

«СПРОСТОВАННЯ».

В ч. 5—6 «Труд. України» за 1936 р. було в замітці «Наша панахея», — між іншим, тит: «Голова тучешної філії «Прогрес» в Роскох в своїй промові, між іншим, сказав: «нашим робітникам треба знати не те, що таке чесність та мораль, а щось практичніше» ...

Українська філія товариства «Прогрес» в Празі просить поцінників слідуюче спростовання:

«Вислухавши повідомлення голови філії Т-ва «Прогрес» д-ра Роскоха, що притаманні йому слова в «Труд. Україні» ч. 5—6 за 1936 р. в статті «Наша панахея» не відповідалі дійсності, а витомієна було сказано: «Для наших робітників треба знати не те, що таке чесність і мораль, коли вони годяться, — для них потрібно знаходити науку торжественної школи, щоб могли пробити існує в нас даліше би до служби міжармійської, фінансової, життєвої і т. п.» Рабан в тит Укр. «Прогрес» стверджує, що в. Полян не є не лише членом Управи, але навіть не є членом нашого товариства. В надії, що наше прохання буде оцінено, остовіжен в належній мірі за філією товариства «Прогрес» в Празі Др. Стефан Роскоха, голова. Елізавета Кузьміна, секретар.

Коси порівняти відірвані верли в. Роскоха, то вийде, що спростовується лише тит: «він не казав, що вмер Давид, а лише говорив, що його боліли надкидки».

ВИЙВІВІН З ДРУКУ НОВИ КНИЖКИ: «Причина «наша-каретного вкрупнення». Навітан проф. Н. Григорій «Весь прибуток в продажу поступив на фонд «Трудової України».

Замовляти в редакції «Трудової України».

М. Ю. Шаповал: «Соціологія українського відродження». Зміст: I. Форма сучасної кризи. II. Криза українського відродження. III. Суспільство в його формуванні. IV. Суспільство еволюції українського народу. V. Дев'ять революцій. Проблема влади. Роль українства. Закон суспільної структури. **Замовляти:** Olga Baroval, Praha XIX, Bulická ul. č. 22.

Зміст ч. 3. «Труд. Укр.»: 1. Динамічний досвід; 2. Соціалістичний рай під навістами; 3. М. Сиддан: В двадцятьому році соціально-економічного випадання єдиного суспільства; 4. З України; 5. Хроніка; 6. Фонд «Труд. України»; 7. Фонд. М. П. Драгоманова; 8. «Спротостовання»; 9. Оміація.

Обсяг ч. 3. «Труд. Укр.»: 1. Dvacetileté zkušebnosti; 2. Sociální ráj pod návěstami; 3. V dvacátém roce sociálně-hospodářského „uvolnění“ celků; 4. Z Ukrajiny; 5. Kronika; 6. Fund „Tруд. Ukrajinu“; 7. Fund M. P. Dragomanova; 8. Protřášení; 9. Oznamění.

„Трудова Україна“, неперіодичьй часопіс, vycházecí nejméně čtyřikrát do roka. — Redaktor-vydavatel: Prof. N. Hryhorijiv. — Adresa redakce: Praha I, Bartolomějská 14. — Tiskárna „Legigrafie“, Praha-Vršovice, Sámova ulice 665. — Novotnová sazba povolena fed. pošt a teleg. v Praze, č. 53.090/VII-1935. Podávající pošt. úřad Praha 25.

в інших українців і злізно установити лінію боротьби за українське визволення? — Ніколи! Українське міщанство в психодегічному і класовому плані падаючих чужинців. Служить їм, а не українській нації. Робить те, що вони йому дають, а не що потрібно для повного визволення українського народу й створення його суверенної держави. Доцтва й «Авангарди» ні словом не загнулися проти Польщі й Німеччини. Цим покажуть, чия рука керує ними: українська чи інаша.

Плазуючи перед чужим міщанством, українське міщанство готове в лоні води прогнати українських соціалістів. Тих самих, що українську самостійну державу будували. Приписує їм комуфілізм, соціофілізм й москвофілізм. Звісно, неправдою. Бо хто ж більше з комуністами, стітками й Москвою боронив й бореться, як не однієї? Чи хоч раз соціалісти після опозиції самостійності української держави примирисалися й згодожилися в Леніні, Сталіні, чи Кравчені, Денікіні, чи Пілсудськім, Риднові-Смітліні? А міщанство це робило й робить. Доцтва брахливо приписують Драгоманові, Грушевському, Винниченкові й іншим соціалістам москвофілізм, щоб прикрити своє власне полоніфілізм, германіфілізм й плазування перед іншими чужинцями. Чому не таляють до українських соціалістів? Яку шведку вони зробили здійснення соціалістичної програми українській безземельній шляхті, безпрощому пролетариату й безробітній обідній інтелігенції? Ціна!! Названа! Дасть їм всім верстат праці. Але міщанство дбає про інтереси чужинських падаючих верств на Україні. Служить чужому шведку. Даваться на все його очима. Вірно йому більше, ніж він сам. Тому так ненавидить українських соціалістів. Кричить «нації понад все», а спільним фронтом відкидає всі справи нації до консолідації, до збирання своїх сил на захист власних українських, а не чужинських інтересів і національних інтересів. Не лише проти націонізму

виступає, а й усі справи українського народу відкидається на за партійною боротьбою на грунті охороши порядків усної української державності руйнує. Соціалісти ніколи не творили й не творять партійних військових турків. Армія для них була й залишається спільним змароддям боротьби всієї української нації. А хто розбив українських козаків на організації усервіців, гетьманців, авторівців (гетьманців ішої барани), комбатантів одних, комбатантів других і т. д.? Соціалісти?

Отже: українське міщанство саме розворочене й пахито розворочує все українське суспільство. Не має своєї власної української одної політичної державно-національної програми й не дбає про неї. Бо так хочуть ті, що керують ним. Нацьковують одні його групи проти других, щоб коширували між собою за чужинцями дахну. Щоб не було об'єднання українських сил і єдиного державного українського центру під контролем українського громадянства; в українських державно-нац. інтересах; щоб ніхто не перешкодив чужинцям використовувати рінших українських отаманів і отаманчиків у своїх цілях.

Ми, українські соціалісти-революціонери, хочемо, щоб українське міщанство своїми вчинками, а не словами наперечило все, що ми наміряємо; щоб воно на ділі пошало, що 1. — об'єднало б одне українське державно-національно-програмою; 2. — не розбило українського суспільства орієнтації на різні чужі сили; 3. — мав більше спільності з українськими працюючими масами й соціалістами, ніж з чужинцями й падаючим міщанством; 4. — не розбило українського воєнця на партійно-політичні агукунки; 5. — не відкидає консолідаційної нації, а підтримує її во імє добра всієї української нації. Про форму не сперечаємося. Навона суть. Ми би хотіли, щоб наше міщанство пошало нам, «руйнувало», наперд патріотизму й дібного шанування нації понад все.

Ми — треті

Ми — українські соціалісти-революціонери. Уважно необхідно в сей час коротко означити свій світогляд. Щоб не було сплутання. Бо в світі мішається, і ми мішаємося, і протаканним нами приписують нам те, чого ми не маємо.

В ідеологічному розділі сучасного людства, в клубну міжнародних відносин і в українському суспільстві ми — треті.

Наші звичайні вороги — українські. Вспоможімо! — на шляху свободи особи й нації: культуру, політику й господарство; за поступ, добробут, солідарність, співробітництво, соціалізм та інтернаціоналізм. Українські — за державно-націоналізм й соціально-економічне визволення українського народу, за відраження його самостійної, соборної, демократичної держави; за історичний — поступовий і незламний інтегральний націоналізм. Не для слави й повелення інших, а для захисту й забезпечення себе; для рівноправного співробітництва з всіма народами й державами світу; для посередництва між аграрним Сходом та індустріальним Заходом на західних дотичах.

Щоб Україна стала одним із епохних Східної Європи, навколо якого вибудувалась би система тривалого воєнського миру й добробуту.

В ідеологічному розділі сучасного людства ми ні з комунізмом, ні з фашизмом. Проти диктатури, як пролетаріату, так і інших інших групових чи особистих «вонців». Ми соціалісти. Але не марксистки. З хабиним марксистами дотривками боронились ще тоді, коли ні Муссоліні, ні Гітлер про це ще не думали. Справ не відкидаємо всіх тверджень Маркса, бо серед них є й правдиві. Не боремось в усій соціал-демократії, а лише з опреченням її догматик.

Ми — соціалісти-революціонери. Стіймо на трудовій демократії; тобто: владу працюючих. Проти всякого соціально-економічного, політичного, а втім часлі й національного поневолення. Проти безглуздуго націоналізму, ополіченого боїшешиву та дотриверного меншовизму. Ми за творду владу всіх працюючих верств — селян, робітників, службової інтелігенції. За колекцію працюючих. Соціалісти й демократи. За усунування непродуктивних земель, природних скарбів і головних засобів виробництва, які до того дозрили; за планове господарство. Ми проти приватної й державної власності на природні скарби й засоби суспільного виробництва. Проти насильства, свавільства й анархії капиталізму, як приватно-буржуазного, так і державного — комуністичного та фашистського. Ми за громадську власність на непродуктивні землі, природні скарби й засоби громадського

виробництва. Однак не проти розумної індивідуалізації. Навона. Захищаючи колективізм, разом з тим боремось й за політичну та господарську свободу кожного індивідуума, за нові можливості прокору його власних творчих здібностей та за індивідуальні способи задоволення його життєвих потреб. Ми за індивідуальну й родову власність на трудові засоби виробництва й засоби землі. На засади права працюючих на весь свій виріб. По діяльності.

Демократизм наш не механічний. Ми за демократію, але тільки працюючих. Хто не працює, той до демократії не належить. Чи то багатий чи бідний. Ми проти ухилення від праці, безвідповідальності, лайдацтва, свавільства, лідарства, шарапантжу, безвідстанних претенсій і т. п., на багатіях, так і босіях. Рівність в правах тільки для того, хто має рівні обов'язки. Миром всякого праця.

Ми за робітництво. Але не за його привілей. Робітництво має бути рівне з усіма працюючими верстами — селянами, службовою інтелігенцією й т. п. Ми проти велику робітників, але й проти велику, робітниками селян, ні то діється в СССР. Не потурдуємо нам, але й не збожимо його. Шануємо й критикуємо.

Особливо не ми за селянство. Бо селянство основа української нації і найбільше протичине, упосліджене та видискуване. Ми партія переважно селянська. Діти села. Найбільше нам болить боля села — брая землі. Тому за землю ми найбільше думамо, клопочемося й боремось. Щоб кожний селянин достав змогу заробити собі на прожиток працюючому полю землі. Ми не за куркулів, але й не за дармоїнів. Не за багатих, та й не за самих бідних. Хочемо, щоб всі селяни, як і робітники, були заможні. Щоб мали з своєї праці радість і втілу, духовну й матеріальний добробут. Щоб їх ніхто не виникував, але й вони щоб нічого не виникували. Щоб все, що своєю працею здобудуть, після відвернення громадських та державних податків, установлених вироштем представництва, тільки споживали й мінчили після потреби. Не потурдуємо селянам, але й не збожимо їх. Маємо самітій до них, як до найбіднішої нам верстви, але шануємо тільки за працю, невтривальність, господарність, доброту до землі, порядність, чесність і т. п. За темноту, егоїзм, свавільство, анакультураїтет, зардрість, неясність і т. п. шаремо, як й інших.

Інтелігенцію шануємо тільки лише працюючу. Незалежно від походження, освіти й заможності. Знаємо, що серед інтелігенції найбільше лідарства, розпуття, дармоїтства, продажности, продацтва, але знаємо також, що найбільше

борнів за добро народу, які піддають йому все свої знання, таланти серед інтелігенції.

Ми прагнемо до повної національної волі. Не лише культурної та політичної, а й господарської. Бо знаємо, що хто не має власного господарства, той не може мати відривної держави. Коли український народ не володітиме землею, не матиме скарби, не володітиме природними скарбами й виробництвом, що виробляють господарські скарби на Україні, то не утримає в своїх руках і державу. Державу тримає лише той, хто володіє землею й скарбами певного простору. Тому ми не відкладаємо соціально-економічне виконання до другої черги. Без соціально-економічного (господарського) уможливлення, не може бути політичного, державного. Господарство (соціально-економічне) завжди свідчить у нас впрямі з політичними. Тому ми одночасно й соціалісти, й державники, й націоналісти. Боремось за піднову української національної держави на соціалістичних засадах. За волю української нації і всіх інших, що на Україні працюють. Проти національних насильств, але й проти національного егоїзму та ізольованості. За націоналізм, але поступовий. Проти шахрайства й фальшіву. Проти національної вороженості й антисемітзму. За братнє співчуття на Україні всіх націй, за їх співпрацю й співбудівництво самостійної української держави. Ми всі шовіністи, ми нас об'єднують комуністи, але вороги нації, як об'єднують фашисти. Ми історичні поступові націоналісти, хоч і не нацисти. Ми соціалісти, але не масовішні; інтернаціоналісти, але не космополіти. Винаємо й боремось за індивідуальність осіб і народів. Бо кінцею в них є самодія, а не потреба для інших.

Для досягнення своєї мети готові ужити шляхів, як миру, еволюції, так і революції чи війни. Після довільності в тих чи інших обставинах. Не відкладаємо війни. Не хочемо ризикувати строкою сил на революцію. Але переконані, що майбутнє суспільний рух, в тим часі в соціалізм, не досягне своїх цілей, коли не здійснить боротьби за них зброєю в руках, захищаючи їх силою від насильства противників. Революціонер, неспадковий зброєю захищає свободу, порозумій балканці. Українець, невідійшов зброєю захищає інтереси свого народу, вітчизни, парії.

Шлях наш самостійний, український, національний, громадянський, отже, демократичний. Ми проти всього монархізму й «воєнцезу», амальгованих у чужинці. Не лише тому, що демократія найкраще забезпечує найбільше добробуту й волі всім верстам народу, не лише тому, що в повсюдному бездержавному суспільстві, над широким чужа диктатура, другої диктатури осіб чи груп адівантів не можна, а й тому, що українська державно-національна традиція знає тільки громадянську, товариську, демократичну самоуправу: «ліцарі, «старши громадських», степові республіки, уряди й тіверські міста-республіки, галицькі шляхетсько-міщанські республіки XI в.; революції польського суспільства проти абсолютного католічних руських князів в р. 1066, 1113, 1146 та 1157; повстання республіки на Закарпатті, «братство» на повнозлетні Польшею українських земліх, Український Республіканський в р. 1648, вибори гетьманства й усього виборної адміністрації, демократично-республіканські ідеї борці за відокремлення самостійної української держави з кімці XVIII в. як масові, «єдноробітці», Кирило-Методіївці, Т. Шевченко, М. Драгоманова, І. Франко, М. Грушевського та майже всього українського письменства, і пренті Українсьому Народу Республіку в р. 1917—20 х.

Монархізм чужий українському народові. Пого прищиплювали й прищиплюють українцям тільки чужинці. Князівство прищипили сусіди — Холари, Болгари, а закричала нашіла Русь; моралізм і шалхетський шад — Польща; царизм, цесаризм, бюрократизм й військовий абсолютизм — Москощина та Австро-Угорщина. Абсолютизм та всіля диктатури, тобто: панування одних верств над другими, принципалізми й принципаліти на Україні тільки чужинці. Бо знають, що без диктатури, без розкладу й постійних верховенств між українським народом, вони не в силі були би панувати над ним. Жидів українська верства не признає добровільно панувати чужинці. Тому як раши, так і тепер всіля чужинці пропагують серед українців абсолютизм і диктатуру. Щоб росколоти народ. Одну частину вистригати проти другої і за її допомогою панувати над всіма. Не бракувало й не бракує українців, які в особистих або гуртових вигід, а багато й з терпоти, малюють чужі їм ідеї абсолютному й диктатурі. Ми проти малювання чужих вигідів, бо вони мають свою мету: повсюдлення українського суспільства. Ми за розвиток власних історичних форм суспільного співчуття, які цілком оправдані і сучасною міжнародною демократичною практикою. За широкі суспільну самоуправу на засадах порозуміння, дошкі; тобто: демократії.

Наші ідеали й вірачі суспільних форм життя не в жинку-

му, а сучасному й майбутньому. Сучасний світ досконалий, ніж був. А майбутній буде досконалий як сучасний. Як для Модерного господарства не вистарчає двигативних сил волі та ноші, потрібно матерів, — так для модерного суспільного будівництва не вистарчає вірничої сили одної особи хоч бы й майжевільничої: потрібна сила ціла.

Ми не передіраємо форм державного устрою України, але передіраємо її господаря. Така може бути лише український народ в спілці з іншими народами, що її заселяють. Тобто: вся українська нація, а не лише князь її група. Який устрій прийме для себе більшість українського народу, такий і ми приймемо. Будемо лише знати, щоб ми найдосконаліше забезпечили всі життєві потреби української нації й народу України. Духові й матеріальні. Не залише нас і гетьман чи воєвода, моги будуть обрали народом, як президент демократичної республіки. Подібно, як був воєвода М. Грушевський. Це питання досконалише. Однак ми ніколи не погодимося в абсолютним самостійних та спадкованих гетьманів чи в диктатурою самостійних та гуртових князів. Ми за повну культуру, політичну й господарську самоуправу всієї нації. Проти панування сучасних осіб чи груп над нацією.

В міжнародних відносинах ми ні з комуністичним СССР, ні з фашистським Польшею чи Німеччиною. Проти імперіалізму совієтського (російського), польського й німецького. Проти гетьманів капіталізму приватного й державного, як комуністичного так і фашистського. Ми за створення третього міжнародного табору під проводом поступових, соціалістичних й демократичних сил. За повну міжнародно політичну програму на засадах догоди держав і народів. За зброю, третью міжнародного табору — армію працювачів. За створення міжнародного фронту. Організація її спілчного штабу. За ослаблення цим табором обох інших ворожих таборів не лише моральною, а й фізичною, зброєю силів. За проти тверді самостійної волі працювачів. За свободу народів і обмеження держав. За простір догоди й примусу оцарюван. За Лігу всіх народів славу, а не лише держав. За боротьбу в усіх чужини силами, які хочуть панувати над українським народом і знищувати його. За урівноваження українського народу й відновлення його самостійної держави.

В українському суспільстві ми також треті: ні з комуністами, ні з нацистами, хоч вони фальшиво називають себе націоналістами. Однак, ми й проти збройної боротьби між ними, на яку проважують вороги українського народу, що хотіли би його роспорашити, ослабити внутрішньою боротьбою й напирати у свій ніз винише. Ми проти найбільшого шкідництва тих і других, а за культурне перевернення їх в конструктивні суспільні сили. Конституємо їх активність і ширі ширі значної їх діяльності. Винаємо, що ті й другі в ширшій мірі хочуть працювати й боронити за добро українського народу. Але бачимо зашпалюваність їх чужими доктринами й безпринципність, перемому почуття над розумом, що обертає їх в деструктивну силу. Хотіли би, щоб під впливом досвіду українські комуністи перестали бути пошкідниками Москви й агресувались в огрону самостійну українську державницьку партію. Щоб побачили, що Всесоюзні Комунарські фальшиво в державницькою партією Росії. Та й вчили в ші вірчею власного державного патріотизму. Хотіли би, щоб українські нацисти перестали малювати мусолітизм та тілдеризм, а голоно перестали бути пошкідниками чужодержавних політич на Україні. Щоб перебили свою власну національно-державну визвольну програму. Винаємо, щоб українські комуністи стали революційною партією не лише в соціально-економічних питаннях українського народу, а й державно-національних, а нацисти не лише в державно-національних, а й соціально-економічних. Винаємо, щоб обидві партії одіксни принципи і в чужинцях ідеї диктатури й стали на традиційній українській шлях демократії. На шлях громадянств, координації й співробітництва всіх автономно-визвольних сил українського народу. Для спілчної боротьби за повне відновлення держави й господарства.

Самі ми готові стати до такої співпраці, як з усіма соціалістами, так і іншими демократами. Працювачами! Працювачими. Не єдиними. Не бачимо в собі час перешиду в українському суспільстві для створення єдиного національно-революційного фронту. Бо все українське суспільство повсюдне. Один повсюдний і завждишній ідеал. Ніде в світі не існує ні одної української верстви, яка би панувала державно чи господарства над іншими. Очір єдиний. Український працювачі верстви підпорядковані й вивисуються єдиної на українцями, а чужинцями шкідливими верствами. Не лише націоналістичними, а подекуди й працювачими:

мусять ввійти в склад чужоземних професійних спілок; підняти їх ведення, навіть в культурних справах і т. д.

Бачимо, що в сей час в одній українській партії не в сямі своїми лише партійними силами здійснити державно-національне визволення українського народу. Тому не відмовляємось від демократичної думки в революційно-визвольному метю. Хоч би до часу величаво державної самостійності. На засадах самостійності, соборності в демократії.

Н. Григорій.

3 України.

«ВІЙНА ВІЙНА ПОЛІ СПАЛНІТЬ — САМА ОЧЕВІДЬ»

Троцький, Зінов'єв, Пятаков, Тажаркін, Якір — виняткові постаті російської революції, що найбільше залезли горючого сала на шкуру українського народу. Репрезентанти націоналістичної, калякотливої, гайдамацької, найнегерівнішої, найбонапартійнішої течії і найбільші вороги України.

Пятаков — перший ідеолог більшовицької боротьби в українських руках, що вкв в Берліні р. 1917, що до працуй Леніна, рідше вступав проти автономії України, бо «український рух не вигідний російському пролетаріатові»; позбавив його монумента швидко розпорядитися українським хлібом, цукром, вугіллям і т. п. З. Пятаков — голова всього проукраїнського руху в Україні, що організував повстання мисловських і жидівських більшовиків України проти української соціалістичної влади, славив перший більшовицький уряд України (ЦККУ), не допустив до приєднання совітської Москви до Укр. Народн. Республіки, на що погоджувався вже Ленін; перехопив і приховав його телеграму червоному командувачу в Україні в панічному підписати переміря в українське військо й т. п.

Тажаркін — права рука Пятакова в боротьбі в Україні. Учасник всіх революцій, що піднімали повстання проти української влади.

Зінов'єв — голова III. Інтернаціоналу, що засудив згорі весь український рух як націоналізм, як постреволуційний; захистив навіть українську комуністичну партію. Найбільший нахаб, що навіть в Укр. Цент. Раді пробував був виступити проти українського руху.

Троцький — червоий главоверх мисловських військ, що сепарували Україну, вилучив її річками кровю. Той самий, що не допустив Леніна до приєднання в Україною р. 1920 через В. Ванничина.

Якір — військовий ад'ютант вт України.

Це люди не допустили Москви до мирного розв'язання своїх сварів з Україною, вони кондути в не свою війну в Україною, хоч сам Ленін шукав порозуміння в цю. Вони вступали добрі відносини між українським та жидівським народами, які націоналізувалися підданським співістами та соціалістами, як Сидані, Зальбергерф, Гольдман, Френсіл та інші. Вони зробили жидівство в Україні символом більшовизму. Вони репрезентанти всього жидівського, що виринуло в російській революції, що в збочило, скалічило, знищило; репрезентанти безрідності, імпералістичності, імпералізму, олігархізму, самозваності, фанатизму, насильства, диктатури, нещоданності, жорстокості й т. п.

Загінчали свою революційну кар'єру: одного визволення в СССР і оплотнили, як найгіршого ворога революції; троєх розстріляли на службу чужим силам; штай сам застрілявся. Герой нещадності, жорстокості в насильстві сами шпали в яду, яду шпали дружини. Загнули під отруту, яму сами виплескали, щоб випилювати все навколо себе; явою випилювали російську революцію. Запровадили ними режим насильства, самозванства, диктатури, поневолення народів і кожної особи справ їх самих. Поставлена ними Пльотина шпала на своїх будівничих. Зброя, явою були всіх, побива їх. Найнахабніші революціонери й найвірніші слуги централістично-імпералістичної Москви вдали під ярмаками контрреволюціонерів і правдивих, германофобів, шпидів Під тим сама ярмаком, які сами безвідставно камілювали на товччі нещасних людей, щоб задобовити свою явою кровю, насильства, безрідності, жорстокості.

Мавмо явою самозванцю. Суворай, але заслужений кінець. Не явою над чим сумують. Здійснився справедливий присуд долі. Туда їм і дорога. Катан України і людності вистоглі. Ма пероніані, що та сама долі чини в не інших.

Не забуваймо, що найбільшим помішником їх усіх в боротьбі в Україною був Сталін. Не зобразивсь цим опрацювати Леніна, але обітвано повстатиме, що саме Сталін поміг Троцькому, Пятакову, Тажаркіну та Якіру вилучити Україку червоними військами, творити більшовицьку уряди в не вступили в українським соціалістичним урядом всупереч шпиди Леніна. Москва в центральної Росії був люднимим і умилитим до України, ніж агран жидівських та грузинських ревефітів. Ревом в Москвом в Україні. Памітаймо де й сподійно чомією міни, воли створений насильством апарат смерті приночити і решту своїх творців та будівничих. Коли вони відуряться в ядоху, в якого шпиди свією конітри, щоб подувати інших.

Хроніка

УКРАЇНСЬКИЙ СОЦІОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ У ПРАГІ.

29. травня ц. р. відбулася річна загальна збори Кураторії та Наукової Ради Українського Соціологічного Інституту.

На початку зборів Кураторії, Директор Інституту проф. Л. Шрамченко, згадав попереднього члена кореспондента І. Мирного, навіть його присутні шанували вставилим. Організаційну працю Інституту за минулий рік, проф. Л. Шрамченко відзначив участь у вій і не членів Інституту, які доцент Братиславського Університету др. О. Махотка, редактор Н. Спанічек, проф. В. Садлякман, інж. М. Омельченко-Паленко та інші і подякував членом Інституту О. Шаповалюві за видання праці покійного М. Шаповала «Соціологія Українського Відродження».

Після зачитання та затвердження протоколу попередніх загальних зборів, були заслухані промови проф. В. Доміничного під імені «Товариств Українських Університетів» та директора доц. Гр. Омельченка в імені Української Гімназії в Республіці Чехії.

Звіт Кураторії подав проф. Н. Григорій, визначивши чимий матеріальні умови, в яких доводилося провадити працю та підкреслив жертвенність працюючих членів Кураторії. Збори висловили подяку членам Кураторії, що зазначили своїми жертвами, а саме: Е. Спілі в Франції, І. Живковій-Білоускій, інж. Гр. Грапаси, др. П. Богачолому, М. Нагорнику, та М. Мочарному в Ч. С. Р., О. Гончарові в Нью-Йорку, А. Норшицькому в Бразилії та інші.

Звіт про наукову працю Інституту подав Арн. Животко. В минулому році відбулося 18. наукових засідань в періодично відвідуванні присутніх — 17. Активну участь в праці Інституту брало 18. членів і 17. прихильників. В бігу року шпидан такі публікації праці Інституту: І. Н. Григорія — «Державоуправління» в. І. «Принципи міжнародного співробітництва» з. М. Шимовал — «Соціологія українського відродження». Нику праці членів Інституту опублікували інші видання. Окрім того, багато праці членів Інституту чоміє ще можливість видання. Цього року Інститут приступив до підготовки видання творів М. Драгоманова, в доручення спеціального комітету в Нью-Йорку, під голубуванням члена Інституту інж. Б. Залозського, що він на себе фаністично заберегти видання.

На майбутній рік образи президентом Наукової Ради Інституту проф. др. О. Кіхлякман; в президію Кураторії: головою проф. Н. Григорія, наступником голови проф. С. Рубою, скарбником др. П. Богачолому, секретарем Арн. Животка. В дирекцію Інституту: проф. Л. Білякото, др. П. Богачолому, проф. Н. Григорія, проф. Шрамченко. В редакційну комісію проф. Т. Пашинка, інж. М. Скідана та проф. М. Тиченка.

З промовами в приєднанні вступили інж. М. Омельченко-Паленко, представник білорусів В. Захарю та представник чехів др. Б. Уданей. Вони подякували в присутності своїми думками про шляхи національної боротьби поневолених націй.

ПАМ'ЯТІ ТОВАРИША.

Несподівана смерть при трагічному випадку вивела з наших рядів А. МЕЛЬНИЧУКА, молодого, спроекного, працьовитого і відданого національній ідеї члена українського суспільства.

З глибочим смутком схилимо наші голови над славною меморією товариша.

Обсяг 4. 4. „Труд. Укр.“: 1. Укратка národní pohotovosti 2. N. Hryhorijiv: My — šteti 3. Z Ukrajiny. 4. Kronika. 5. Omámení.

„Трудова Україна“, періодичний часопис, виходящий не менше чотирьох разів до року. — Редактор-видаватель: Проф. Н. Григорій. — Адреса редактора: Прага I, Bartolomějská 14. — Тижне „Легіографі“, Прага-Вршовіце, Sárnova ulice 665. — Novinová sazba povolena řed. poš. a teleg. v Praze, č. 160.984/III a — 1937. Dohledací pošt. úřad Praha 25.

1938

БОРИТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

РІН ВИД. 7-Й

Ч. 5.

ЦІНА ПРИМІРН.

ТРУДОВА УКРАЇНА

(НЕПЕРІОДИЧНО)

19. VIII.

1937

2 Н. Ч. (10. АМ. Ц.)

РЕДАГУЄ Ї ВИДАЄ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ
ПАРТІЇ СОЦІЯЛІСТІВ-РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ
ЗАСНОВАНИЙ Т. МИКИТОЮ ШАПОВАЛОМ

Н. ГРИГОРІВ

112468/5

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: ПРАГА І, BARTOLOMĚJSKÁ 14/IV. P. 83.

Головний ворогобник.

Свіє тривається під величезною кількістю господарських і політичних небезпек. Брак сировини, ринків збуту, забезпечення планків; конкуренція суєд і не суєд; німецько-французькі тиснення на Рейні, острах на середньоморській війни, іспанський глибок, далекосхідний глибок, подумайський глибок, адріатський глибок і т. д. і т. д. Та найбільшим огнищем небезпек є Німеччина. Її планки до нас поглинає і поглинає добути. Перед військовими діями з нею конкурує СРСР. Світовою революцією. Тепер затиш. Прагне миру за всяку ціну. Аби його не чинили. Німеччина ж тільки використовує німецькою неспокій. Коли б Німеччина не порушувалась, Японія сиділа б тихо так само. А так, чому не поспішити, коли Німеччина повстала рух по Європі?

Німеччина тріпотить усіх. Певна частина світової й української преси доносить це тим, що обіцяє версальськими умовами. Мусить боротися на своїй існуючій, не відносно виробничій умов життя. Змагається до рівноправності, повернута колоній, ринків і т. д. Пома до її прохання в цьому єсть, але... до версальських умов, а до німецької захистів. Версаль фактично давно явля, а німецької захистів тільки зрозуміти. Пого, що справа не у німецькій Німеччині під версальських умов, а в чому-то іншому. (Німеччина вно рівноправності, а проте не відмовляється. Німеччина туди, куди тікає і перед світовою війною. До тегетонії в Середній Європі, потім — у Європі взагалі, і вперші — у всякому світі.)

Версальський мир дійсно певний час обманував Німеччину. Але перед світовою війною версальських умов не було. Німеччина виступала всіма підходами цілком суверенної великої держави. Мала високу культуру, колонії, ринки, збут, добробут. Проте незадоволювалася своїм станом. Змагається до більшого: до тегетонії в світі. Заїжджала свої імперіалістичні планки, як зирково колоніалістично, так і військовим. Певатино розпорядилася по Європі. Свідомо й плавно. Контала все, що попадалося по дорозі. Висловлювала одну німецьку державу не лише на всіх просторах німецького розселення, а й по сусідству, колоніюючи її наперед хоч рідкісно німецьким елементом.

Вне року 1853 німецький політик Лабарт розумів під Німеччиною всі землі німецького союзу, Угорщину й Галичину. В останніх вірках разів перенести певну німецьку колоніалізацію після уважно продуваного плану, як з погляду господарського, так і стратегічного. Особливо радий переселення в Істрію, словенські та мадзьські частини Угорщини, Чехію, Галичину, польські частини Шлявину та в саму Польщу. «Всі ці землі, мовляв, повинні бути в певному органічному зв'язку. Німецький Союз повинен стати переміщенням. Теріація й посуну мусить прости надзвичайно. Гунуїт, не зважаючи на свою самостійність, мусить торговельно-промислово пралучатися до німецьких земель.» (Н. Ф. Kaindl-Oestergreich, Fremden, Deutschland, 1926). Та на цьому не зупиняється. Обирає Німеччина мала сукути на Схід: через Україну, Кавказ до Вавилону. — Отно: Німеччина зростає про тегетонію в Середній Європі, потім у всій Європі, а потім у всякому світі. Тому мислилися в Англію. Особливо будувати великої флоти. Це й пильвало Англію та мислю І проти Німеччини.

Найпряміше німецькі захистів виявлялися після Берестейського миру року 1918 — через Польщу, Румунію, Україну,

Кавказ, Австро-Угорщину, Сербію, Болгарію, Туреччину — на Схід і Персії, Афганістан, Індій Остін: до тегетонії в світі!

А чим тепер одраїнються німецькі планки від тегетонії? Не воше Німеччина планує на той самий Схід через Польщу, Румунію, Україну, Австрію, Чехію, Югославію, Болгарію? — Таким чином: шматковий шестопій в півторому не версальським, а певний ринком. Версальський мир лише певний час спримував німецькі планки. Тепер же після розві мери й поблизливості АНЗЛ, Німеччина шматковий починат доїжджати на чужі землі й мри про шматкування над світом. Змагається до «рівноправності», під яким розуміє не лише різні обробки, поверт колоній, а й «шматкує» в Австрію, вільну руку в Середній Європі та певний шматок на Схід. Так розв'язує «рівноправність» не лише гітлерівці, а й німецькі комуністи. Хоч і сперечаються між собою за пласу. Розуміють як тегетонію Німеччини над світом. Гітлерівці — партійно, а комуністи — комуністично. На російській комуніти під побливною інтернаціоналізму підмірає і підмірає російській імперіалізм, та й німецький комунізм під «рівноправністю» пропалге програму німецького імперіалізму. Все має бути шматку і упиоритися перед німецьким шаром, як шаром шматку в плані. Незалежно від того, під яким шаром Німеччина виступає: тегетоніалістичним чи комуністичним.

Сучасна Німеччина хоче такого свого «рівноправності», як і перед світовою війною. Франція, й власне, не цинить. Ослодівши Середньою Європою й мислю під великим Східом, тримати її в руках. Але Франція став смертельним ворогом саме тому, що не пускає Німеччини аж в Середню Європу аж на Схід. Тому війна з Францією неминува. Не як війна, а як певні промислові дії на Схід. Не тегетонію Німеччини розпорядити й СРСР. Особливо під тислом боротьби з комунізмом. Аби тільки Англія й Франція не перемішались. Та не так це легко досягти тегетонію завдання — тегетонії в світі. Бо в цім то Англія німа уже не поступається.

Англія знає, куди прямує Німеччина, а тому кладе руку на всі спроби Німеччини. Коли б не Англія, Німеччина давно вже розраховувалася би й в Францію й СРСР. Здобула би Середню Європу й розпорядилася би на Схід. Але Англія знає, що після цих двох здобуттів «рівноправності», Німеччина шматку по третій — тегетонію. Тому спокійно, але твердо не дає змоги Німеччині промислити її в Францію, її в СРСР, її в Середню Європу.

Розуміє це в Німеччина. Тому уважно Англію на шматковий свого ворога. Вне р. 1917 проф. Геттнер в книжці «Німечцький мир і німецьке шматкування» писав: «Мім який в Англію але не про окремі проблеми, а про цілість; про суцільну англійську світовою тегетонію і певний шматковий до рівноправності в світі. Про це й ведеться війна.»

Війна не шматкує й до цієї війни. Німці хотять бути «рівноправними» з Англією. Тобто: хотять поблизити її тегетонії та згадати свою. Англіїці ж тим не годяться. Німці не мають сили озверто домати Англію, а тому «виробляють» правляються серотами, здобувають «рівноправності» купочками, а тим часом підшукують собі співмисливця й намагати приспати й обдурити Англію. Подекуди це їм потрібує й удається, але не цілком. Про «шматкує» та «вільну руку на Схід» Англія певати й слухати не хоче. Не допускає

до цього в Італії, що не хоче бачити Німеччини в суєдстві з Адрією.

Важливі тижні опір Англії в Італії, Німеччина, яка так горнично оброщується шпінне, що вона турбується лише про збереження миру. Догодился навіть в Польщу. На 10 літ. А тим часом веде «тітку сату». Пона час і провадять зробить своє діло. Два найголовніші противники ідеї німецької гегемонії: Англії в ССР, ССР слабший. З ним лише ввортисл. Та вони що треба «бох ослаблявати. Тому Німеччина страхал Англію розвитком більшовизму. Через Чехословаччину в Францію. А більшовизм — вносування Англії в Азії. Англії промову: «Західній панте» та «півну руку на Скопі», а Сопіам — «світлу руку в Азію да непаніковання в Середній Європі. То сам, що робил Вільгельм в роках 1904—1914. Грас на два фронти. Пона набереється сила, щоб опинитися в ролі третього різпачного чинника.

В сей час виконати не може, бо завжди багіше поставила би проти себе. Тому підписал. Саман завоюю гогується до війни. Збройно, дипломатично і пропандію. Фабрики виробляють величезні запаси зброї, а дипломати розсудують «єдиною заєсом» та «отруйні газю» між Англією в Францією, Вельгією в Англо-Францією, Італією в Англією, Італією в Францією, Югославією в Чехословаччиною, Румунією, в Малюю Антантою. Провалити невинно розкладуть Францію, Англію, Італію, Югославію, Румунію і т. д. Гешефують з Польшею, Мадридською, Болгарією та навіть в Союзіми. Головне на шардані — роблююю ласкою, підлювом чи силою усунути гегемонію Англії. Бо знатне порозуміння з нею в ближній добі не можливе; бо англійцям думка про світову гегемонію є самоіроування; англійці не хотять нічого чути про рівноправність нації... ведуть проти Німеччини господарську війну, яка спляс до вирішної німецького нагте... В таких умовах

«мир означає тільки перемирря, на час якого єдиці мусти і забезпечити собі всі вигоди для своєї війни, яка буде немилуо, і доведе до знищення світової гегемонії Англії та в самої Бритійської імперії» (Проф. Геттсвер).

Такий головний запоні німецької міжнародної політики. Не сьогоднішній, а історичний. Виразою вишленний р. 1917. Глибоко поширений Гітлером.

Нале підвищення до його тільки небагання. Пречини августий: Перша — в боротьбі в Англією за гегемонію в світі Німеччина немилує пунатуре ладити зі слабшим своїм конкурентом — Росією (СССР). Росія в не страшна, бо для гегемонії в сей час, заслаба, а для господарства німецького мордси, бо пасть війни збіву від Балтики аж до Пачифіку. Дасть і спрощену, і простори для морної колонізації. Чого Англії ніколи Німеччині не дасть. За совою в Росією Німеччина наше прадасть інтереси України. Поборозагеме номунізм, але підтримуваеме будуючи реакційної опиної наділеної Росії. Доказ цьому — воєні тев. Вискупського в Берліні.

Друга — світова гегемонія Англії не так страшна України, як німецька. Англія має конкурентні інтереси в Азії, а Німеччина просто в Україні.

Третя — світова німецька гегемонія України нічого дати не може, а одібрати може все. Доказ — 1919 рік.

Тому, хоч стал українського народу тиний і росвал підсуває йому думку «хоч гірше аби інше, але шлях його ані в ССР, ані в світовому ворокобинствами. Шлях його в тини, хто змогатиметься установити світову рівнораву в забезпечити таку підсоши в Європі, яка задоволяеме пильного потреби українського народу.

Це шлях не диктатур і не гегемоній. Це шлях третій — урівноваження в війних догод. Шлях великих демократій Англії в СДНА.

Напрявні в розвитку промисловости УСРР.

Нам здається, що навіть малоспостережливий читач мусти заримітити, як на сторінках української політичної преси, як вразно так і єніраційної, маш дається місця господарсько-економічним процесам в УСРР.

Більшовицько-ієврейський мур, що за ним ССР хонає всі пролики зорстности свого режиму, више уперещене недовіря до офіційних радницьких диверел, а найбільш властива нам загальна многоголосність, в той же глибоко реальні іпші національні цнроті, підменовують нас від цих процеса, які в господарсько-економічному життю України відбуваються. А знати їх нам треба, бо в цих процесах ардекуютьсн або винищуютьсн матеріальні цнності та трансформуютьсн духовні традиції, що репрезентують собою матеріаллі і духовні сили українського народу перед новітнім світом.

Офіційним радницьким диверелам ми можемо й не вірити, але дійсне господарсько-економічне положення наша мусти, бо тільки в такому випадку можемо намітити правельні шляхи нашого національного вишлення та виробити відповідний план господарсько-економічної розбудови своєї майбутньої держави.

Ставляючись обережно до офіційних радницьких диверел, якими ми користасяємося, доаробуємо подати деякі данні про стан на тедашній в розвитку української промисловости, цим разом, головню, великої промисловости.

Останній перепис населення був переведений на початку біжучого року, але дані про нього ще не опубліковані. Тому ми здебільшого користасяємося офіційними даними ще з років 1933—34.

Всього населення на 1. I. 1933 нараховувалось 31.901.523 особи. З того: сільською — 24.674.477 (77,3%), міською — 7.227.046 (22,7%). За останні 4 роки відсоток міського населення безперечно збільшився, що можна бачити з того, як прости за ці роки населення окремих міст. На початку цього року в Києві нараховувалось вже 747 тис., а в Харкові 743 тис. населення.

Відомо, що міське населення займає головню в промисловості. Відомість промислових підприємств в 1934 році нараховувалось 7.524 з кількістю 1.316.526 шантах робітників та в основних фондах на 1. I. 1935. р. 7.747.400.000 карб. (в цінах 1926—27 року)

Цифри безперечно імовірні, але от попробуємо довідатися йому і які саме промислові підприємства належать, на кого велика армія українських робітників працює та хто саме володіє основними фондами української промисловости.

Зі загальної кількості 7.524 підприємств, основним промисловим підприємствам належало на той час 1.246 підприємств (16,5%), але працювало в них 884.084 робітників (67,5%), а основні фонди промислових підприємств, підлеглих союзним підприємствам, склали 6.435.132.000 карб., цебто аж (83,4%).

Як бачимо, цифри дуже красномовні. Вони показують, що українські республіканські підприємства володіють лише великою кількістю дрібних промислових підприємств, а союзні великим підприємствами, з великою кількістю робітників та великими основними фондами в них.

Коротко шлнучи, весь великий промисел зосереджений у відомості союзних підприємств.

Працівню промисловости тепер вже не має, 91,95% великої промисловости є власністю держави, а остали 8,05% власністю кооперативів. Отже, фактично 67,5%, переважно українського робітництва, з шарицями, 83,4% капіталу власністю неможливого приватства в УСРР.

Коруючі кадри промисловости переважно складаються з членів комуністичної партії. У кінці місяці 1936 р. в керуючих кадрах великої промисловости по цілому ССР нараховувалось 68,2% комуністів. Серед начальників головних управлінь 96,9%, серед управліючих трестами 100%, серед директорів підприємств 97,7% і т. д.

Національний склад робітників, які працюють в українській промисловості і в будівництві, такий: в 1926 році було українців 54,6%, росіян 40,6%, жидів 12%, поляків 2% в інших 3,8%. А вже в році 1934 було: українців 56,1%, росіян 30,3%, жидів 8,2%, поляків 0,7% та інших 4,7%. Виходить, що відсоток українських робітників повільно зростає за рахунок останих національностей.

Тепер попробуємо, на підставі певних фактів, придиватися як власне саме правительством, яке в власником і керівником української промисловости господарить?

Коли ми порівнюємо сучасну продукцію промисловости в доповнення, порівняємо характер сучасного виробництва та звернемо увагу на % повновалених основних фондів і підприємств, ми побачимо, що українська промисловість, особливо велика промисловість, безперечно розширялася.

Перед війною в 1913 р. вугал здобувалось 23.485 тис. тонн, вироблялось сталі — 2440,9 тис. тонн, залузу — 2876,4 тис. тонн, прокату — 2601,1 тис. тонн, а в 1936 році здобуто 68,6 млн. тонн вугля, вироблено: 8,9 млн. тонн залузу, 8,2 млн. тонн сталі, та 6,0 млн. тонн прокату.

Останнє ми бачимо, виробництво вугільної і металургічної промисловості, зокремовано в роки 1935 збільшилося більше ніж у два рази. Особливо збільшилося виробництво сталі, чавуну й прокату на заводах: ім. Петровського (Дніпропетровськ-Катеринослав), ім. Дзержинського (Дніпропетровськ-Каміньскіє), ім. Орджонікідзе (Орджонікідзе-Єнакієво) та ім. Мазітського.

Розглядаючи дані на 1934 рік щодо розмірів повновартісних основних фондів в подіюваних галузях промисловості та данні питомої ваги реконструйованих і нових підприємств в 1933 році і пізніше, ми маємо можливість переконатися в тому, що саме галузі промисловості більшою мірою самі розбудували, швидше вони відібрали опінуються, а не в стані закладання.

До новообудованої промисловості а до промисловості основних фондів якої до року 1935 повновартіс більше ніж на 80% треба віднести: буровугільну, металургію кольорових металів, машинобуду, виробництво тракторів, комбайнів, фото-апаратури, промисловості, конструктору та штарпінату.

До промисловості в свої основні фонди повновартіс до 80% належать: електростанції, нафтопереробні, коксохімічні, металургія чорних металів, металобробна, залізнична, основна хемічна промисловість, цементна, вагуна, швацька й інші. Це будуть ті галузі галузі промисловості, що розвиток яких більшою мірою, судячи по данім дбайть. Особливо в останніх роках фаворизується промисловість машинобудівельної.

Центрами машинобудівельної промисловості є: Харків, Дніпро, Київ, Миколаїв, Одеса та ряд міст на Дніпропетровщині.

Великими підприємствами промисловості в Харкові є: Харківський електротехнічнобудівельний завод «ХЕМЗ», харківський паротитобудівельний завод «ХПЗ», харківський тракторний завод «ХТЗ», завод сільсько-господарських машин «Серп і Молот». В цьому році мало закінчилися будівництво найбільшого сталобудівельного заводу.

В Миколаєві завод вагонобудівельний та судобудівельний, Пошарно виробництво на паротитобудівельному заводі в Луганському (тепер Ворошиловград). По плану завод в 1936 році має випустити 750 паротитів, тоді ж Харківський паротитобудівельний завод випустить річно 450 паротитів. В Краматорському заводі організовано виробу машин, станків і т. д. для обладнання гірничої і металургічної промисловості. У Горлівці організовано виробу зрубаних машин. Київський завод у вистарчачій кількості виробляє ціліснате устаткування для цукроцарів.

До Дніпровського комбайнату до тепер включено: Запорізький металургічний завод, завод ферросплавів, азотний завод, комбайновий завод, комсомольський завод, завод будівельних матеріалів та ремонтно-механічний завод.

Стежучи за розвитком індустріалізації України, не можна не помітити того, що розвиток української промисловості зосереджується головню у двох напрямках. Один із них виводиться на задоволення оборони держави, другий в механізацію сільськогосподарства.

В першому випадку в Україні, з українського матеріалу і переважно українськими руками кутяться зброя не тільки для оборони СРСР від воєнних ворогів, але й для оборони його від справедливих стремлень українського народу.

В другому випадку, щоб механізацію сільськогосподарства, покінчи земельного питання не розвитком.

Темпо швидкої механізації сільськогосподарства в системі колективізації його, спротивляється лише до великого упадку господарства. Аграрногосподарський стан сільськогосподарства не тільки не пізніє, а ще злишеся. Останнє особливо помітно на культурі цукрових буряків. Не дивлячися на те, що бурякова площа, порівняючи з довоєнними роками значно збільшилася, виробу цукру значно менше. В 1933—34 році цукру цукру було вироблено 11048,6 тис. тонн, а в роках 1933—34 — 7652,9 а 1934—35 — 9754,6 тис. тонн.

З цього ми бачимо, що вкладені величезні капітали на розбудову машинобудівельної промисловості, в мету механізації сільськогосподарства, в системі більшовицької господарки себе не оправдали.

Окрім того, що вся велика промисловість зосереджена у підземні основні підприємств та що в її організації помітна велика односторонність, в організаційній структурі її помітно одні характерні риси в економічно-промисловій політиці більшовицьких більшовиків.

В Запоріжжю є завод «Комунар», який виробляє комбайнів. В дієвості цей завод самостійно комбайнів не виробляє. Він у своїм виробництві використав, щоб дістаті окремі частини для виробу комбайнів, з такими заводами: зі заводом «Красний Гіродільник» у Ленінграді, металургічним заводом у Саратові та заводом Карла Лібкнехта у Дніпропетровському. Перші два заводи є далеко за межами України. Як бачимо, в Україні будуть великі заводи для виробу комбайнів, але одночасно зникають його виробництво зі заводів, що є далеко поза межами України. Чи це випадок чи свідомо-системат? Безперечно останнє. Там більше, що наведений нами приклад не є першим і останнім.

Безумовно фактом є, що металургічна та машинобудівельна промисловість розвинулися, хоч можливо і не в такій мірі, як про це свідчать офіційні дані більшовицької статистики. Але чому більшовики не звернули такої самої уваги на розвиток таких галузей промисловості як: текстильна, швейна, трикотажна, поліграфічна, паперова й інші, які продукують товари широкого потреби.

Ми знаємо з різних джерел, що товари широкого потреби в УСРР завжди бракувало і бракує. З другого боку, вислідок цієї суєспільної відписки, повелення не має можливості власними силами, хоч би в найбільшій спосіб виробити для своїх потреб будь-які подубабранате. Тому потреба з таких речей не збільшилася, ціна на них відноситься до побуванних розмірів, і хоч минуло вже більше вісятора десяти років більшовицької господарки, їх не має й не має. А те що і маєється у своїй якості не впернемо критику.

Виходить нещобто так, що державний апарат, прибравши все що чинили можна до своїх рук, дбає всершу чергу за розвиток тих галузей промисловості, які служать інтересам оборони СРСР, а цим і його, і це головне, та виробу яких потребує державні підприємства. А про розвиток промисловості, виробу якої є щоденною необхідністю для мільйонів наших людей, звелених до повномасштабних робіт, дбається зовсім мало. В цьому виявляється негативна суть централізованої держави, яка дбає про апарат, про його забезпечення, а після вже про інтереси населення. В своїй мірі українське населення відповідається виробами широкого потреби, подамо в слідуючому числі.

М. Сидан.

Хроніка

ІЗ ЛИСТУВАННЯ ТОВАРИШІВ.

Західно-українськй земля.

«... На Західній Україні процес деморалізації позгнілюється. До польської урядової політики пристали не лише українці й хомінізації, але до того ще й ОУН. Наслідком того угодова група українців має світську старшу інтелігенцію, клерикалі і націоналістичне студентство. Також членом УНДО перший раз по війні має до помічи освічену молодь, якої ново перед тим не мало. Деморалізація політике в тім, що польському, розкладову роботу робить у нас не самі польські, а такі й українські руки. Можна сказати, що українськими руками розпадається все українське організоване життя: товариства, господарські організації, політичні плашки внутрі українців. Доходить навіть до фізичних вбивств. До тепер убито або тяжко ранено українськими руками понад 30 українців. Польсько-українсько-націоналістична політика доводи до того, що люди між собою навіть говорити не можуть про жодні публічні справи. Немає до-

вірря, що зарп же на розвиток не дивиться до польських чиновників...»

«... На західно-українських землях оформилася незалежний опозиційний український комуністичний рух, ім «Українська робітничо-селянська опозиція КПЗУ». Про виступ і задоволення цього руху можна судити на підставі відомості, що з'явилися: «головним чином боротьба за свободу і всіх окупованих є селянсько-робітничою та прагнуча незалежності. Це ті основні мислі нашого народу й, надімілиди себе цілого шид впливів Угодовських провідників: звели свою долю в свої власні руки і визнали й а долю всього українського народу. Нині ці мислі, не в чинних поглядів Гітлера чи інших, а в своїх власних ініціатив, ч. в. тих, які й дитують їхні власні соціальні та національні інтереси ведуть свій упирну та шоденну і безперервну іспитову та національно-визвольну боротьбу до нашого повного визволення внутрі... Боротьба українських пролетарських мас єди їхні стала мобілізація власних революційних сил, яка вде шляхом щоденної боротьби з опозицією, окупацією, угодовством, війною, голодом, холодом, а бо-

робіти за землю, за працю, за втрачені демократичні свободи і т. д. мия просте на всіх українських землях і на еміграціях, хотів перетворити і ринки швид форми, але однізова на змісту веде до воєнного соціального та національного визволення всією українською народом, і то не тільки без національної КПЗУ, але в боротьбі з нею на Сталінський самодержавством (відверси, сирінь наше. — Ред.) . . . Згаданий рух вилізав в Міжнародній Вярор та приєднаси до нього. Цим він визначив своє місце серед існуючих окремих міжнародного робітничого руху. — Що з того вийде — побачимо. Хотілося б, щоб це був один із рухів оздоровлення.

Франція.

« . . . У зв'язку з суцільною лівою революційно-політичною ситуацією у Франції між українським робітничим політичним велика еволюція пішла. Ширяться комунізм, який має базу серед тих людей, що зривають повернутися до дому і проривають собі дорогу шляхом виступи перед комуністсько-сталінською владою. Зараз утворилися організації — «Об'єднання українських емігрантів у Франції» та має пам'ятки особою позаційного СТУФ-а» . . . Були комуністи і революційні течії українського робітництва Франції видали два числа «Бюлетеню преси органу Народної Вісти» і написали про своє увеселення від офіційних (сталінських і КПЗУ) комуністів. Сформали свій «Український Робітничий Союз». Збирають засоби на видання своєї газети «Народної Вісти» . . .

« . . . З політичних партій у Франції найбільшу повагу надали комуністи. Не вступивши формально підкорюваності чи діяльності уряду «Народ. Фронт»; не давши представників партії до складу уряду, вони залишили на собою візантійську руну в ширинно між масами своєї демократії і тим самим надбали собі популярності. Таку позицію вони використали в перших початках діяльності Уряду. Коли б голова уряду Ж. Блюм зайняв тверду позицію до спів'язки «Народ. Фронт» — або йти в роботу спільно всім учасникам коаліції, або при такій позиції комуністи розійтись, то комуністи пішли на компроміс, бо знали, що розпад «Народ. Фронт», спрямований вліво, приведе їх до занепаду в відрижці ті шляхи ширини демократії, ними зараз користуються. Вони це добре розуміють і зараз стали оборонити єдності сил «Н. Фр.» . . . При розпаді «Н. Фр.» ролі політичного керівництва Франції знову перейде до соц.-радикальної партії, як середній між двома крайніми реакціями: правого і комуністичного. Соціалістичні реформи, що проведені урядом «Нар. Фронт» до цього часу, ший би уряд не прийшов до влади, не зміцнитися пам'ятки в незорість трудящих. У політичному нитті велику роллю відіграє зараз єдиний робітничий організацій, що об'єднує собою понад 5,000,000 членів. Вони реакції приведе лише до якого ступеня соціальних конфліктів що комуністи почнуть на собою револ. воді. А цього, як видно, болять не тільки праві, а й комуністи, маючи під боком єдоброту єдності, що не пропустять нагоди візрити руки. Французькі комуністи в своїй політичній повадці не повертають націоналістичні традиції, а вступують сучасні змагання в мисудим: Інтернаціонал і Марселянка, червоний і трико-кожораний прапор — не пишляють супересон. Не даром лідер комуністичної Тореж заявив натуралістично, що як би сталася у Франції комуністична революція, то вона проходила б відпочинком шляхами від російської — в умовах французького ниття в в інтересах французьких трудящих» . . .

Детройт (Америка).

« . . . В Америці йде перша боротьба організованого в Юнії робітничарне. Починає еволюціонитися демократична. Реакція відносить голову, але дістає поразку. Як що робітничество витримає в цій боротьбі, то Юнії стовуть політичним економічним мисудим в Америці і навіть в цілому світі» . . .

« . . . Задача рішень і фруктовій мисудим на сторінках «Трудової України» пам'ятки отворення серед частини наших комуністичних організацій в Америці та Канаді — левістична та троцькістична. Сьогодні вони починають вже набувати своєї попередньої повадці, що правдива їх до вільної національному руху українського народу. Все мисудим по-

мітто серед тих груп інтелігентів Леоніа і Троцького. Натомість вправини стовуть вони за ідуо самостійності і оборонити української держави та визволення українського народу від влади всіх окупантів. Тимор ми група робітничарне ми не захоплюється безпринципно гаслами. Бороться, щоб хто їх шову не відіняв, як відіняла комуністична пропаганда. Коли ми вони переконаються в добрій і шийній справі, що не розходиться в інтересах українського робітничества та національно-державного визволення, то до такої справи стовуть шийно і дітями» . . .

ВІДПОВІДЬ «ПРОБОСМ». — Сперечатися з анонімною, некулідурними в зв'язку несправданими випадками проти мене особистого характеру, а не громадського, які виявляють певну неповагу до праці й української літературної традиції, чим просядигують своє походження, уявляю пам'ятки своїй гідності. Полемізують тільки в културними і чесним протинням, шийній розумі, що таме пристойність. —

Н. Григорій.

НОВИ ВИДАННЯ. Неабаром має вийти в друку І. том творів Михайла Драгоманова під редакцією Українського Соціологічного Інституту в Празі.

Твори М. Драгоманова надіються на гроні, зібрані Громадянським Комітетом Українських Постепових Товариств у Нью-Йорку.

Добре діло, розпочаті випусканим Комітетом, заслугують того, щоб його шийно підтримати і розширити. Товаришні Збирають фонди на видання творів М. Драгоманова поміж своїми земляками.

Замовлення присилайте на адресу: Praha I., Bartolomějská ul. 14, Česká Sociologický Institut.

ОГОЛОШЕННЯ.

Товариші!

Попируйте видання Українського Громадянського Видавничого Фонду!

Замовляйте книжки через Український Громадянський Видавничий Фонд!

Український Громадянський Видавничий Фонд приймає на шийних умовах посередничий для продажу його видань.

Замовлення присилайте на адресу: Ukr. Nrosov. Vydav. Fond, Praha XIII, Brešíkova 4, 390.

НОВИ КНИЖКИ:

Н. Григорій: «Державотичність». Прага, 1936. ст. XVIII-74 ціна 20.—

.. «Політика на Україні». Серпентон, 1936. ст. ціна 6.—

.. «Причини міжнародного напруження». — Прага, 1937. ст. 24. ціна 2.—

Весь прибуток з продаж наших книжок поступає до фонду «Трудової України».

УМОВИ ПЕРЕДПІЯТИ НА РІК 1937.

Передплати на «ТРУДОВУ УКРАЇНУ» в 1937 році встановлена 24 к. ч. на рік.

Хто приднає наших передплатників — дістає премію пам'ятками з каталогу «Вільної Співни» на суму зібраних передплат. Кожного товариша і всіх прихильників пам'ятки експлати на видавничий фонд «Трудової України» паї в розмірі К. ч. 50. (одинарною чи частками).

Хто внесе два паї (Кч. 100) — дістає пам'ятки з каталогу «Вільної Співни» на суму 200 кч.

Хто внесе три паї і більше той дістає пам'ятки на суму Кч. 300 на шийну частку (паї).

На передплату наших премій — потрібно прислати відповідну суму.

Здет ч. 5: 1. Головніш перекобсичи. 2. М. Сидял. — Напрямні в розвитку промисловості в УСРР. 3. Ін інтелігентів товаришів. 4. Відповіді «Пробосм». 5. Оголошення.

Обш 6. 4. „Trud Ukr.“; 1. Hlavní rušitel míru. — 2. Směrnice průmyslového rozvoje. — 3. Z dopisů soudruhů. — 4. Odpověď „Probojem“. — 5. Oznámení.

„Трудова Україна“, неперіодичний часопис, виходить не менше чотири рази на рік. — Редактор-видавець: Проф. Н. Григорій. — Адреса редакції: Прага I, Bartolomějská 14. — Тісне „Legigrafie“, Прага-Вршовице, Sámova ulice 665. — Новинова шажа повелена ред. пош. в телегр. в Праге, 6. 100.984/III a — 1937. Дочлédací пош. úřad Praha 25.

БОРИТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

РІК ВИД. 7-Й

Ч. 6.

ЦІНА ПРИМІРН.

ТРУДОВА УКРАЇНА

(НЕПЕРІОДИЧНО)

30. X.

1937

2 Н. Ч. (10. АМ. Ц.)

РЕДАГУЄ Й ВИДАЄ

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ОРГАН УКРАЇНСЬКОЇ
ПАРТІЇ СОЦІЯЛІСТІВ-РЕВОЛЮЦІОНЕРІВ
ЗАСНОВАНИЙ Т. МИКИТОЮ ШАПОВАЛОМ

М. ГРИГОРІВ

212468/6

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: ПРАНА I, BARTOLOMĚJSKÁ 14/IV. P. 83.

Демократичний вождь народу.

Талан був перший президент Чехословацької Республіки Т. Г. Масарик, що помер 14 вересня цього року. Вийшовши в народ, профімовши всі щаблі суспільного розмірствування від шкільського учня до професора високої школи й президента республіки; проробивши працю професора, журналіста, посла до парламенту, революціонера, дипломата й організатора вброїної сили, — щобув величезний запас знань суспільства й знанців його життя. Тому відомим всі попередні романтично-реалістичні та матеріалістично-догматичні (марксистські) вабобони й місторичі власний самостійний погляд на світ: реалістичний. Не віра, а вірність! Все самостійно промисляти. Самостійно оцінювати. На підставі світового знання й місцевих реальних фактів. В певних обставинах часу, простору, сили й здібности.

Власними силами, в народом, через народ і для народу. Фізічне не піддаючись під його темноту, несвідомість, некультурність, слабкість, пасивність, а піднімаючи на боротьбу за іриво майбутнє; підбиваючи до витривалости, активности, лавности й самонертності. З народною масою, але не за народною масою. Для неї, але не по її вказівках, а по власних науках, досвіді, філософії. Захищати рівні права всіх, але помітати й різного виконання обов'язків. Під гаслом «Правда перемаже», але не чекати писави, вона не само ставиться, а знайти працюючи для цього на новим іриво; борючись за це не лише словами, а й вброю. Правда, щоб перемаже, мусить бути значе сильнею не лише морально, а й фізично. Тому, відкидаючи всеке насильство, пропагуючи вірний розвиток людської думки, відносин і організації суспільства, закликав до активної боротьби з насильством, до захисту правди хоч би й вброю та залюом.

Людина, мовляв, мусить не лише терпіти на ідео, а й працювати для її здійснення, пам'ятаючи, що головна річ не ідеї, а їх здійснення. Люди повинні знати не лише вибрати на ідеї, а й жити для них, реалізувати їх. Легше геробічно властна на полі бою, ніж у шоденному житті тинкою працюю в шидлах і педагогах пробивати шлях правді й людяности, залучитися людяною.

Т. Г. Масарик не був в талєство-патріотичними, націоналістичними угрупованнями, але все життя працював для добра народу, нації. Найбільшій національній дієчій. Не належав до жадної соціалістичної партії, завжди критикував К. Маркса і марксизм, але завжди захищав інтереси працюючого народу і одверто співпрацював з соціалістами, шайт марксистами. Національні й соціальні інтереси народу Т. Г. Масарик вивав до душі, в одне ціле. Мав глибоке почуття соціальної справедливости, співчуття до бідних. Близько піднесення добробуту найбільших, борюся за свободу національну й соціальну. До партії належав недовго. Більше працював, як безпартійний, але завжди в контакті з політичними партіями й громадськими організаціями. Як дисциплінований член суспільства. Критикував їх недолітки, але помагав їм організувати й політично виконувати народ. Шанував і підтримував партії, як єриво організованої волі, праці й значив рівних центрі суспільства.

Во ім'я добра свого народу й всього людства. Розум і патріотизм — головні вершини Масарикової поведінки. Патріотизм не український, а рісевичий, діловий. Не в словах, а в праці, боротьбі. Філософ-дурманени, буди-

тений (розум і дійсність) завжди нерував пророком-революціонером, будителем (чуттям і бонапартизм).

Масарик пророк, будител, пропатор, революціонер — один, в Масарик політик, державник, будиначий республіки — другий. Перший — запальний, промодічний, гострий, безкомпромисний; другий — обертений, розміркований, уважний, толерантний до розумних праць рівними ішими суспільними групами, як політичними, так і реалістичними, поскільки вони не шкодять безпосередньо громадській справі й змагаються до одного спільного ідеалу — добра народу, нації, держави, людства. Т. Г. Масарик вірний інтелектуальній й інтелектуальній — здібности спостерігати, виводити до душі, робити висновки, синтезувати, об'єднувати, алу-чувати.

Активністю, гостротою критики, правдою, самонертною, відданістю, напоїтністю, організаційними здібностями, успіхами в боротьбі щобув величезний авторитет не лише серед рівних партій своїх земляків, а й далеко поза межами Чехословацьчини. Борючись все життя за демократію, роздумуючи її зміст і характер, охороняючи її павування в Чехословацькій Республіці, як діловий острів серед розбухлого моря рівних пасивністичних дикатур, досягнув найбільшого авторитету в народі і обернутий був народом у правдивого морального диктатора. Слово Т. Г. Масарика, його банання стали законом, наказом. Для прихильників і противників демократії. Партії, суспільство, державні органи поспішали наперед виконати його волю. Такої могутньої диктатури Т. Г. Масарик досягнув не насильством, перевагою ні фізичної сили, а моральною та розумовою. Його диктатура була диктатурою натурального авторитету, що природньо виріє в демократії, способами демократії і для захисту демократії. Найхарактернішою її позиціною політичною неспасавою формою — став авторитет президента у співпраці в парламентарно-коаліційно, що репрезентувала обірку волю близькости народу в «співнях», «сіміях» і т. п. Коаліція — шарида воли демократії — під проводом морального й розумового авторитету президента. Це штир і форма Масарикової диктатури, диктатури демократії, яка вртувала Чехословацьку Республіку від багатьох нещастя, а в тім числі і від шодних насильністичних дикатур окремих верств та осіб. Це той Масариків штир, який диктує весь світ; придбав йому славу, на певній вренш шрукотворний пам'ятник!

Шість Масарикової велчі в його самовідступленні від президентства, коли йому щалося, що не в силі виконувати покладені на нього обов'язки так, як сам би того хотів. В шім пропавши найбільша сила волі; тобто: здібність підпорядкувати всі почуття й шстрої виконанню розуму. Легко пропавши «силу волі» й диктатуру над ішими способом фізичного насильства. Та ділова сила волі не в потуршній почуттю, а в відтворенні розуму. Своєю самонертністю Масарик виклав найбільшу силу волі, розуму й людяности. В шім його надзвичайна велчі!

До укріплення Т. Г. Масарик відноситься не лише оцінювати, але й шить не вороже й уважно. До війни — найприхильніше; в час війни — обережніше, а після війни й революції — штиримо й доплатливо. Охоче помагав українській культурній праці, але дуже пильно відмовлявся від української політики. З рівних причин. Під впливом державних чинників,

нієї не було так обізнані з українським рухом, як він; під впливом обертальності перед неспістю головних напружених українських політиків, особливо дельних тегій її на порозі між під впливом міжнародної ситуації, яка змушувала Чехословаччину шукати собі союзників між існуючими державами на Сході Європи і в п. Національний державний уряд у руках світового гуманісти. Та й маніфестації піними течіями українського руху семітій до різних етоталізіне не могла облімати Масарикової симпатії до українців. Надії деяких українців на реакційні світові сили не могли підняти в його очах українського авторитету, бо й з історії і в досвідку знав, що тільки ці народи можуть виконувати, які постріли своєю діями з поступом. Як то зробили німці в часі

гідротензії, як то зробив Мацціні в Гарібальді в Італії, як то зробив він сам. Бачили велику впливу реакції серед українців, ставили й до нього українського руху обертання. Та не виходили на все це, не спускали з нього свого тількиго ока. Студіювали і допомагали культурному розвитку. Знав бо, що культура приведе до поступу.

Та це ім'я Т. Г. Масарика записується в історію українського відродження золотими літерами. Бо на полі, яку мала українська еміграція не лише від Чехословацької Республіки, а й від Т. Г. Масарика особисто, витворила нова цінності не мікрий й не хвилині, а неосучасні, національні й вічні.

Нехай славеться ім'я його! Великий був чоловік!

Один з невідомих вояків України.

Далеко від рідного краю, в чужому бездушному матеріалістично-гигієнічному Нью Йорку 26 вересня ц. р. тихо відійшов од життя один з невідомих, але завзятих вояків за самостійну Українську Народню Республіку — Болеслав Забієцький. «Не вернувся він до дому ніколи: заснув в степу він сердцем до віку!»

Сотник славної Запорізької дивізії, член УПСР, інженер Української Господарської Академії в Подєбрадах, член Українського Соціологічного Інституту в Празі, один з редакторів часопису «Нова Україна», голова видавництва «Вільна Сілісія», організатор видавництва творів М. Драгоманова в Америці — узяв серед поля на медолюбів борони. Підготував страшний козирок (фан). В час гуртування нових босих українських сил серед робітництва США.

За яких днів, як гарячий шкряп, шпихав він студи, де робили на днів червоне пиво в промі сунотаті. На борони на шляху України. Зі зброєю в руках. З любов'ю до народу в душі. З великою соціалістичною програмою в голові. Співав разом з іншими: «Пельмо мій, та не тай мене: в далеку дорогу вернись мені». «Я вернуся, серденьку, в осени, як упаде листочок з налітків» — Не перекував!

Пішов і не був до дня яких радощів і гора українського поща. Залиши бо, відступ перед переважачим силою ворогів, інтернаційні табори в Польщі, праця в Господарській Академії в Подєбрадах, шукання заробітку за морем. У військову авіацію записався інженером та сибіряком, а в Подєбрадах громадсько-діяльничий серед поступового студентства. Завше гарячий патріот, чесний вояк, твердий соціаліст і марксист член УПСР. І в Європі, і в Америці найбільшій співпрацю-

вав з українським робітництвом. Невпинно й нещадно. Вічно активний, запальний, неосадочний, оптимістичний. Самоинтервенцій і відданий громадській справі. Неусуспіш в прихильницьких справах, але завсередь хороний навіть до противників. Вирай і певний товариш. І в найвищій біді. Спокійний, нелибачливий.

Провідник українського громадського життя в Америці не доцільно й не використали його здібностей. Зі страху перед його соціалістичними переконаннями. Обраджений до боротьби за «даба», одійшов він у сторону, на швейцарську чорну працю. Працював, як чорний кіт для забезпечення існування, але одразу хвиляв від необхідного відпочинку для праці громадської. По вечорах і ночах. Після ділового фізичного завдання. Для праці громадської, культурної, серед українського робітництва. І робітництво оцінювало його. Відчуло в його брата, товариша й співпрацюючого, а не конкурента на «даба» при громадській установах. І прийшло його в своє лоно, як рідного. Своєю симпатією до нього вистало не лише словнями, а й ділами: підтримало його знаннями впади творів основоположника українського соціалізму — М. Драгоманова. На цій препрачній і величній праці й спалила його нездоланна смерть. Не дивлячись навіть побачив діт рук своїх. Знав, як колі, як заргі; як орці на медолюбів борони. Зі зброєю в руках; грудкою на чолі.

«Умер любак, умер тозак в неділеньку пранці; поховали козацьким в сибіряці на ланці. Прощайте, громадянє, тесні товари, де морали дошкряпави ноги! Прощайте всі родичі, сваяне товариство, та й не забувайте! Як будете в гурті працювати, то й мене згадайте!»

Жертва вечірня.

Павло Любченко — голова ради народніх комісарів Укр. Соц. Рад. Республіки застрілявся. Офіційні повідомлення повідомляють про те, що задушений в контрреволюційних справах. Повіщення завдало фальшиве, щоб йому прити. В дійсності боліжачим і в своїм приносірці, паюючи у вірну, не верстас завопачило повісти спровоковані или жертви.

Любченко впа, як замінена жертва довіри до большевизму, певного ідеалізму й давного напружкю. Спикнутий політичної грики молодости. Не тільки свої. Не тільки ліній соціалістично-революційній «боротьбістів», а й усього українського руху. Молодий, гирний український патріот на початку революції р. 1917, член української партії соціалістично-революційній, заветний пропагатор українства серед війни російської армії в один із головних і найдіяльніших організаторів української фракції в «Смвті Солдатських Депутатів Київської Військової Округи», що охоплювала більшу частину України, член Української Центральної Ради, великий прихильник М. Грушевського; напружаний борець проти першої московсько-большевницької навала, який разом з М. Грушевським вийшов до Житомира в невеликому гуртку його близьких співробітників. — П. Любченко твердо стояв на найтіснішій співпраці з українським народним масами для повного їх визволення й усамостійнення, як соціально-економічного, так і державно-політичного. Тільки зрада «союзників» та гурмацький перелом у відривку його до лівої течії УПСР і участі в організації перших соціалістичних повстань проти окупівців (Шиняра і інші). Однак, в час повстання Директорії Любченко, разом з іншими літими укр. соціалістично-революційними, приєднався до цього повстання й приєднав свого уволювача-

ного у Фастів для облімання повстанчої акції. Пропонували спільний політичний комітет при Директорії та одній штаб і одну армію. На малі, С. Петлюра відмовився від того і одійшов від армії Директорії величезній відділі укр. ліній соціалістично-революційній (Водного, Григоріяна з Близькосту та інших). Пробували це ліній українські соціалістично-революційні зорозумілися в Директорії після й вступу в Київ. Почали навіть видавати листочки і до Директорії доплити часом «Боротьбістів», від нього зробили й шаву «боротьбістів». Пропонували утворення єдиного українського соціально-революційного фронту. Випитивно, Чехівський і чимало міністрів Директорії приймали пропозицію «боротьбістів», але С. Петлюра, спіраючись на «думки військових», протинився тому, а малозначні політичного відділу корпусу Січових Стрільців Юрій Чабанівський, що пішов перейшли до большевизму, самовично аргентувовали українських ліній соціалістично-революційній, як большевизмів. Це й змусило їх сховатися в підвалі, де вони новели свою роботу самостійно.

Кали не між Директорією й соціалістично-революційною відділом до порозуміння, яке пропонував Чехівський і прийняв Левицький, бо, в одного боку Пачаков, а в другого С. Петлюра приймали телеграму Левицького про угоду на мир; коли після того Директорія піддала під вплив отаманів й української революції, яка змутила М. Грушевського тікати за кордон, Випитивно — вийти із Директорії, а соціалістичні — в уряд; коли Директорія підорвала до себе довіри широким народніх мас завопачилих павло у московській й міжнародній революції в Одесі та відпочинувалих перетворів в Польщі; коли українські народні маси в наслідок того обинувалися на

Заходив «нормалізація» самостійності і «Берлінер Таблетки» устали в фон Девіда, який підтвердив, що українець почуває себе розчарованим вислідним нового курсу».

Польський уряд, не визнаючи ніякого розвитку «нормалізації», протягом останніх двох літніх місяців розширяв Український Спортивний Союз, який існував 13 літ, розширяв на те, що не може бути широкою політичною клімат, забарвлено націоналістично-сепаратистично й відмовився піддавати контроль державного уряду фізичного виховання; розширяв «Український Студентський Спортивний Клуб у Львові; ширив труси й арешти серед молоді й старшого громадянства в Тернополі, Сомері, Бобатині, Кошиці, в Станіславщині, Луцьку й острівці; забарвлено йому перушиних і місцевих світ м'ячів на Тернопільщині й Чортківщині; розширяв де-факто «Луги» (Павлівка) й арештував певну кількість «Лугівців» за зміну самотності; звернув українська дитячі сади в Городищі, Новарівці (що нема потреби), в Перемишлянах, Бродях, Золочіві, Сомері, Городищі, Товмачі, Кошицях, Коломиї і т. д.

Польське суспільство відважує віри, що «нормалізація» піддала українця. Польський мисль Мінборський подає у своїй інтерв'ю, в якій на підставі фальшивих відомостей державного уряду пише, що він стурбований українцем; польський генерал Галіца ідеєть по Польщі під прикриттям ООНУ і виступав проти українця. «Комітет порозумів польських організацій» респондент в літні місяці, в яких українці обманувалися на сільські шкільні, що охоплює Польщу.

В нещодавніх умовах «нормалізації» вирости такі істоти, як підхід цихх полське українських сіл під вплив людства про що свідчать «Упр. Вісти»; помітне збільшення переходу українських сілян на римокатолицизм (на гроші, вигоди, через диморалізацію); здування сектанства, що особливо поширилося у Холмщині (бандитство, штудія, бандити, анти-дисципліна, суботники, шкільні секти, дослідники св. писання, інкогнито, ілюміністи, совітські брата і т. п.); як свідчать в «Новім Часі» Р. Гуцинович; зменшення українського населення на галицькому Поділлі; зустрінення бувши політичним вивієм І. Мухомові трьох своїх однокласників за свідчення в суді проти нього; право бандитизму на селі; захоплення мусолінізмом і гитлеризмом не лише націоналістичної, а й враньство міжнародної преси, як «Новий Час» (Статті «Головні васади господарської політики націоналістичної Німеччини» та інші).

На цьому чорному таї ледко вибиваються світлом критичними тими змінами, як «Світо на Мадриді», в якому вказано участь по-над 10.000 народу, переважно молоді; писання світувати 100 літні «Устали Дністрові»; писання світу «Комітетів», «Сомерів» та «Лугів»; відкриття першої фахової (правильної) української друкарні у Львові. З пригоди можна було би зареєструвати й організувати освітлені розширення у Кризі, як би йому не падавалося занепадо фальшивого присягнути відного романтизму, що планувалися з реалістичними метами.

Польський мисль відзначився, в одного боку, прохотом більшого подальшого зменшення поляни Володимирського, щоб всі сини на Польщі устївнули, а саме пробили їх польськими й довшими літні української мислі, як предмету шкільництва; а в другого — зміненню статтю «Молодшого Слов» про необхідність укр. програми, в якій між іншими українську проблему зазначався «до нерозумітих, але таких, що на своє розуміння чекати й незбагненою невчужістю»; стверджується, що «висування за східним народом Річ Посполитої своєрідного українського державного організму є безусловними фактом» і доводиться, що Польщі вигідніше мати на Сході суцільно самостійну Україну, ніж мовчазної ССР. При тім нагадується, що без рішення цього питання Польща не може бути в рішення українського питання в Польщі.

Більший прискорює у Луцьку стуроти 42 українці, що обманувалися у приналежності до ООН і немог би підготували відділення Волині від Польщі, зазначивши загудненням 34 осіб до шкільні від 1 року до 10 літ.

На Холмщині продовжується руйнація старих православних церков та переосвоєння їх на римано мостюла (в Ровні, Хмельні, Тарнополь, Ляхові, Коркові, Соли, Замку, Днісних і т. д.). Українське населення відчуває брак індо-

нально свідомої інтелігенції, яка би нашла на систематичну культурно-освітню й політичну працю. Дописувач «Діло» свідчить, що галицькими інтелігентами в дрібні підприємстві могли би тим мати роботу, аконоуючи разом з тим розво культурно-освітнього проєкта. Поміченому наростанні в своїй інтелігенції. Кілька десятків місцевих свідомих українців та українців здобували матуру у польських і народ. В найбільш висока національно почуття підтримується православною релігією. Проще до Починали на 200 кілометрів і то звичними гуртами не переводяться.

В Румунії. В останніх часах загострено супроти українця цензура, забороною служби бою в православній церкві український мисль та підбарив мисль євангелізацію церкви в Сучаві.

Румунські партії виступають проти українського руху, але для прикриття цього утримують при собі на ролі посіли по 2-3 «примучених» українців: лібералів — Ступна й Метасюва, що не 4 роки не промовили в парламенті які слова язика, а іроніки — Андриана, Алексонича та інші.

«Фронт», «гардія», «світлиця» та інші правлі партії ширік певні та прикривають своїй ворожбії. Українці ослобди. В округлах, де 95% українців, Україн. Народна партія провела до парламенту лише одного представника. За те румунська Національно-Християнська партія прося.

В Чехословаччині респондент розповідає про ідеї автономії. Поширюється права губернатора. В той же час склали нові «висновки боротьби» в післядок доводу Міністерства шкільництва помісти в народних школах «зубси» (методика) шкільництва. Українським темі загострується. Після харитерної акції в Праві аграрній укр. молоді в націоналістично прикриття підготується велика акція в Унгороді проти руських шкільництва. Інституцій однако стегі темі донні Міністр Шкільництва прийшли в українську тишину в Румунії від Праги, відомому емігрантими, українці й Підприємствій Руєн, чого рашиш не було. Окрім того Міністерство Шкільництва ухвалило перевести тимчасово до Праги в збудувати для неї окремі будинки. В післядок того прийшли в Підприємствій Руєн коло 60 дітей. Цієї осені тимчасово перенесються тим на передмістя Праги у Модржани.

В Югославії українських колоністів аблянується переосвітлення в Карпатщині й визначався процесом національної свідомості і, окрім поспичено шкіль для «Прогрессу» в Миколаїцях. Відбуваються ябори, читачиться реформа про єдину національну свідомість, урядомо друкарню, агітаційна молоді. Окрім того збудувано окремі української церкви в Босні — 2 та в Спліті — 1.

За кордоном українських мисль визначався українці участю в міжнародних конгресах: а) «Національний мисль» в Лондоні, де навіть голосували українці; Вальсепольні в Буєніні; б) міжнародному «мисль Ровні» в Франції та європейському міжнародному конгресу в Чехословаччині («Мл. Болоньїна»); в) «Міжнародній Жіночій Лізі миру і свободи» в Чехословаччині (Лугачові); г) міжнародного товариства прихильників Ліги Націй в Чехословаччині (Вретенска).

В колоніальних паріях. Серед українських політичних ідей відбуваються такі процеси. Комуністи розширяються; українським комуністичним опозиції в Галичині, Франції, Чехословаччині, США, Канаді передходяться і контистууються між собою, намагачься згуртуватися в єдину українську робітничо-селянську партію; прибарис посади М. Драгоманова в виступає в оборону української самостійної соборної держави.

Соціалісти (с.-р., с.-д., соц.-рад.) шукають шляхів до тісного співробітництва. УНДО денационалізовані; частково шукає шляхів до автономії. «Центр УНР» переміщує тем мисль праку, в післядок якої О. Шульцма відійшов від ведення міжнародних справ, а його місце займає Роман Сивий-Стоцький.

Серед гетьманів ставив невідомої римоно: Рада прикритих Сожну Хліборобів-Державинців розвинула організацію без відомо Спіропидного. Ширша розширені на легальних і нелегальних, а також в цих зборів на кілька окремих особистих гуртків (Павлів, «Авангард», Кради і т. д.). Новим шляхом хочуть стати бушад українські воєни, які гуртувались в безпартійний союз комбатантів.

Більшість становище тиме, але не завжди. N.

Obsah č. 6. „Trud. Ukr.“: 1. Demokratický výhled národa; 2. Jeden neznámý voják; 3. Smrt Ljubčenka; 4. Ukrajinský život.

„Trudova Ukrajinna“, neperiodický časopis, vychádzajúcí nejméně čtyřikrát do roka. — Redaktor-vydavatel: Prof. N. Hryhorčiv. — Adresa redakce: Praha I, Bartolomějská 14. — Tiskárna „Logografi“, Praha-Vršovice, Štěpánova ulice 666. — Novinová sazba povolena řed. pošt. a telegr. v Praze, č. 160.964/III a — 1937. Dohledací pošt. úřad Praha 10.